2024/3012

6.12.2024

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2024/3012,

27. november 2024,

millega kehtestatakse liidu raamistik süsiniku püsiva eemaldamise, süsinikupõllunduse ja toodetes süsiniku säilitamise sertifitseerimiseks

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 192 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust, ([1])

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust, ([2])

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ([3])

ning arvestades järgmist:

(1) Rahvusvaheline kogukond on vastavalt Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni alusel vastu võetud Pariisi kokkuleppele (edaspidi „Pariisi kokkulepe“), mis kiideti heaks nõukogu otsusega (EL) 2016/1841, ([4]) nõustunud hoidma üleilmse keskmise temperatuuri tõusu tunduvalt alla 2 °C võrreldes industriaalühiskonnaeelse tasemega ning jätkama jõupingutusi temperatuuri tõusu piiramiseks 1,5 °C-ni võrreldes industriaalühiskonnaeelse tasemega. ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsil võeti 13. novembril 2021 vastu ka Glasgow' kliimapakt, milles tunnistatakse, et kliimamuutuste mõju on palju väiksem juhul, kui temperatuur tõuseb 1,5 °C, mitte 2 °C, ning otsustatakse jätkata jõupingutusi selleks, et temperatuuri tõus piirduks 1,5 °C-ga. Liit ja selle liikmesriigid on Pariisi kokkuleppe osalised ning kindlalt pühendunud selle kokkuleppe täitmisele, vähendades kasvuhoonegaaside heidet ja suurendades süsiniku eemaldamist.

(2) Üleilmsel tasandil osutatakse valitsustevahelise kliimamuutuste eksperdirühma (IPCC) aruannetes kahanevale tõenäosusele, et globaalne soojenemine hoitakse 1,5 °C piires, välja arvatud juhul, kui käesoleva kümnendi järelejäänud aastatel ja eelseisvatel kümnenditel vähenevad kasvuhoonegaaside heited kiiresti ja ulatuslikult. IPCC aruannetes märgitakse ka selgelt, et süsinikdioksiidi (CO_2) eemaldamine raskesti vähendatava jääkheite tasakaalustamiseks on vältimatu, kui tahetakse jõuda CO_2 või kasvuhoonegaaside nullnetoheiteni. See nõuab ulatuslikku kestlikku tegevust CO_2 kogumiseks atmosfäärist ning selle püsivaks säilitamiseks maapõue-, maismaa- või merereservuaarides, sealhulgas maailmameres, või kauakestvates toodetes. Praegu ja praeguse poliitikaga ei ole liit graafikus, et eemaldada süsinik nõutavas ulatuses: süsiniku eemaldamine maismaaökosüsteemides on viimastel aastatel vähenenud ja liidus ei toimu praegu märkimisväärset süsiniku tööstuslikku eemaldamist.

(3) Käesoleva määruse eesmärk on töötada välja vabatahtlik liidu raamistik süsiniku püsiva eemaldamise, süsinikupõllunduse ja toodetes süsiniku säilitamise sertifitseerimiseks (edaspidi „liidu sertifitseerimisraamistik“), et hõlbustada ja soodustada kvaliteetset süsiniku eemaldamist ja mulla kasvuhoonegaaside heite vähendamist, võttes täielikult arvesse liidu elurikkuse ja nullsaaste eesmärke, täiendusena heitkoguste püsivale vähendamisele kõigis

([1]) ELT C 184, 25.5.2023, lk 83.
([2]) ELT C 157, 3.5.2023, lk 58.
([3]) Euroopa Parlamendi 10. aprilli 2024. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 19. novembri 2024. aasta otsus.
([4]) Nõukogu 5. oktoobri 2016. aasta otsus (EL) 2016/1841 Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni alusel vastu võetud Pariisi kokkuleppe Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta (ELT L 282, 19.10.2016, lk 1).

sektorites. Liidu sertifitseerimisraamistik on seega vahend, mis toetab Pariisi kokkuleppe alusel seatud liidu eesmärkide, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2021/1119 ([5]) sätestatud ühise 2050. aastaks kliimaneutraalsuse saavutamise eesmärgi täitmist. Igasugune liidu sertifitseerimisraamistiku kohaselt sertifitseeritud süsiniku eemaldamine ja mulla kasvuhoonegaaside heite vähendamine peaks aitama kaasa liidu riiklikult kindlaksmääratud panuse ja liidu kliimaeesmärkide saavutamisele. Topeltarvestuse vältimiseks ei tohiks kõnealune süsiniku eemaldamine ja mulla kasvuhoonegaaside heitevähendamine seetõttu aidata kaasa kolmandate osaliste riiklikult kindlaks määratud panustele ega rahvusvahelistele vastavussüsteemidele. Ühtlasi on liit võtnud kohustuse jõuda pärast 2050. aastat negatiivse heiteni. Oluline vahend süsiniku eemaldamise suurendamiseks maismaaökosüsteemides on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2018/841, ([6]) millega lisatakse maakasutusest, maakasutuse muutusest ja metsandusest (LULUCF) tulenev kasvuhoonegaaside heide ja sellest tulenevate kasvuhoonegaaside sidumine 2030. aasta kliima- ja energiapoliitika raamistikku, milles on sätestatud liidu 2030. aasta netoeemaldamise eesmärk – 310 miljonit CO_2 ekvivalenttonni – ja määratud igale liikmesriigile vastavad eesmärgid.

(4) Oma 6. veebruari 2024. aasta teatise „Edasipüüdliku ELi tööstusliku süsinikumajanduse suunas“ kohaselt kavatseb komisjon hinnata süsiniku eemaldamise vajadusega seotud üldeesmärke kooskõlas liidu 2040. aasta kliimaeesmärgiga ning eesmärgiga saavutada 2050. aastaks kliimaneutraalsus ja seejärel negatiivne heide; töötada välja poliitikameetmed ja toetusmehhanismid süsiniku tööstusliku eemaldamise jaoks, sealhulgas kaaluda, kas ja kuidas neid liidu heitkogustega kauplemise süsteemis arvesse võtta; ning samal ajal edendada liidu teadusuuringuid, innovatsiooni ja uudsete tööstustehnoloogiate varajast tutvustamist, et tegeleda CO_2 eemaldamisega Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/695 ([7]) loodud teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi „Euroopa horisont“ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2003/87/EÜ ([8]) loodud innovatsioonifondi raames. Lisaks on asjakohane, et komisjon hindaks liidu süsiniku eemaldamise eesmärkide puhul variante, sealhulgas kehtestaks selgelt eraldi eesmärgi süsiniku püsivaks eemaldamiseks.

(5) Liidu ühtlustatud sertifitseerimisraamistik peaks suurendama süsiniku püsiva eemaldamise, süsinikupõllunduse ja toodetes süsiniku säilitamise keskkonnaalast terviklikkust ja läbipaistvust ning suurendama usaldust nende sertifitseerimise vastu, vähendades samal ajal seotud halduskulusid. Liidu sertifitseerimisraamistiku vabatahtlik olemus tähendab, et olemasolevatel ja uutel avalik- ja eraõiguslikel sertifitseerimissüsteemidel on võimalik taotleda tunnustamist komisjonilt käesoleva määruse alusel, kuid nad ei ole kohustatud seda tegema, et liidus tegutseda.

(6) Määruses (EL) 2021/1119 on sätestatud ka liidu siduv kliimaeesmärk vähendada liidus kasvuhoonegaaside netoheidet 2030. aastaks vähemalt 55 % võrreldes 1990. aasta tasemega. Selleks et tagada piisavate leevendusmeetmete võtmine kuni 2030. aastani, on netoeemaldamise panus liidu 2030. aasta kliimaeesmärgi saavutamisse piiratud 225 miljoni CO_2 ekvivalenttonniga.

(7) Liidu sertifitseerimisraamistikuga toetatakse liidus süsiniku püsiva eemaldamise, süsinikupõllunduse ja toodetes süsiniku säilitamise arendamist, mille tulemuseks on üheselt mõistetav positiivne mõju kliimale, vältides seejuures rohepesu. Süsinikupõllunduse puhul tuleks liidu sertifitseerimisraamistikuga edendada ka selliseid tegevusi, mis pakuvad elurikkuse seisukohast kaasnevaid hüvesid ja mis aitavad seega saavutada liidu õiguses sätestatud looduse taastamise eesmärke.

(8) On asjakohane, et liidu sertifitseerimisraamistik soodustaks ka teadusuuringuid ja innovatsiooni, tuues sealhulgas esile asjakohaste teadusprogrammide rolli, et hõlbustada uute tehnoloogiate turulepääsu. Sellega seoses innustatakse komisjoni ja liikmesriike tegema valdkonnaülest koostööd, kaasates riiklikud ja piirkondlikud teadusasutused, teadlased, põllumajandustootjad ning väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad.

([5]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimaneutraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (Euroopa kliimamäärus) (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1).

([6]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus (EL) 2018/841, millega lisatakse maakasutusest, maakasutuse muutusest ja metsandusest tulenev kasvuhoonegaaside heide ja sellest tulenevate kasvuhoonegaaside eemaldamine 2030. aasta kliima- ja energiapoliitika raamistikku ning millega muudetakse määrust (EL) nr 525/2013 ja otsust nr 529/2013/EL (ELT L 156, 19.6.2018, lk 1).

([7]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/695, millega luuakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“ ja kehtestatakse selle osalemis- ja levitamisreeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1290/2013 ja (EL) nr 1291/2013 (ELT L 170, 12.5.2021, lk 1).

([8]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/87/EÜ, millega luuakse liidus kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ (ELT L 275, 25.10.2003, lk 32).

(9) Toetamaks käitajaid, kes soovivad teha lisajõupingutusi, et suurendada süsiniku eemaldamist või vähendada mulla kasvuhoonegaaside heidet kestlikul viisil, tuleks liidu sertifitseerimisraamistikus võtta arvesse erinevaid tegevusliike, nende eripärasid ja keskkonnamõju. Seepärast tuleks käesolevas määruses selgelt määratleda süsiniku püsiv eemaldamine, süsinikupõllundus ja toodetes süsiniku säilitamine ning muud liidu sertifitseerimisraamistiku elemendid. Selle kohaldamisala peaks hõlmama tegevusi, mis tõhustavad süsiniku säilitamist maapõue-, maismaa- või merereservuaarides, sealhulgas maailmameres, ja kauakestvates toodetes. Tegevused peaks hõlmama üht või mitut meetodit või protsessi, millega eemaldatakse süsinikku atmosfäärist. Teatavad tegevused, näiteks sellised, mis põhinevad biosöe kasutamisel, võivad kaasa tuua süsiniku netoeemaldamisega seotud eri liiki kasu ja süsiniku säilitamise erineva kestuse sõltuvalt tegevuse toimumise konkreetsetest tingimustest. Seetõttu tuleks vastavates sertifitseerimismetoodikates, mis kehtestatakse liidu tasandil vastavalt käesolevale määrusele, sätestada kohaldatavad seire- ja vastutusnormid.

(10) Süsinikupõllunduse puhul võivad asjakohased tegevused hõlmata mere- ja rannikuökosüsteemides rakendatavaid meetodeid ja protsesse. Samuti võivad asjakohased tegevused hõlmata meetodeid ja protsesse, mis vähendavad mulla kasvuhoonegaaside heidet või mille tulemusena väheneb süsiniku vabanemine atmosfääri sellistest mulla süsiniku talletajatest, mis on loetletud määruse (EL) 2018/841 I lisa B osa punktides e ja f, näiteks tegevuste puhul, millega parandatakse mulla majandamist või taastatakse degradeerunud turbaalasid. Lisaks peaks süsinikupõllunduse tegevuste kvantifitseerimine hõlmama ka sellise põllumajandusmuldade kasvuhoonegaaside heite vähendamist, mis vastab IPCC põllumajanduse lähtekategooria põllumajandusmuldade alamkategooria kasvuhoonegaaside heitele, nagu on esitatud ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni I lisas loetletud osaliste iga-aastaseid inventuure käsitlevate kõnealuse konventsiooni aruandlussuuniste kohaste ühiste aruandlustabelite tabelis 3.D, tingimusel et selline kasvuhoonegaaside heite vähenemine tuleneb tegevusest, mis üldiselt vähendab mulla süsiniku talletajate süsinikuheidet või suurendab süsiniku eemaldamist biogeensetes süsiniku talletajates. Seevastu ei peaks liidu sertifitseerimisraamistiku kohaldamisalasse kuuluma tegevused, mis ei too kaasa süsiniku eemaldamist ega mulla kasvuhoonegaaside vähendamist, nagu raadamise vältimine või taastuvenergiaprojektid.

(11) Käesolevas määruses tuleks sätestada nõuded, millele vastavat süsiniku eemaldamist ja mulla kasvuhoonegaaside heite vähendamist võib liidu sertifitseerimisraamistiku alusel sertifitseerida. Selleks tuleks süsiniku eemaldamine ja mulla kasvuhoonegaaside heite vähendamine täpselt ja usaldusväärselt kvantifitseerida ning need tuleks saavutada üksnes selliste tegevustega, mille tulemuseks on süsiniku netoeemaldamise kasu või mulla kasvuhoonegaaside heite netovähendamise kasu ning mis on täiendavad ja mille eesmärk on säilitada süsinikku pikaajaliselt. Need ei tohiks tekitada olulist keskkonnakahju ja peaksid suutma pakkuda kaasnevaid hüvesid kestlikkuseesmärkide seisukohast. Süsiniku eemaldamise ja mulla kasvuhoonegaaside heite vähendamise suhtes tuleks kohaldada sõltumatu kolmanda osapoole tehtavat auditeerimist, mille viivad läbi sertifitseerimisasutused, et tagada sertifitseerimisprotsessi usutavus ja usaldusväärsus. Lisaks tuleks käesolevas määruses sätestada normid sertifitseeritud ühikute väljaandmise ja kasutamise kohta.

(12) Direktiiviga 2003/87/EÜ kehtestatud liidu kohustuslike süsinikuhinnastamise normidega reguleeritakse kõnealuse direktiiviga hõlmatud tegevusaladest tuleneva heite käsitlemist. Käesolev määrus ei tohiks piirata direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamist, välja arvatud seoses sellistest biokütustest, vedelatest biokütustest ja biomasskütustest pärit CO_2 heite kogumise ja säilitamise sertifitseerimisega, mis vastavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2018/2001 ([9]) sätestatud säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise kriteeriumidele, milles on tehtud vajalikud kohandused nende kohaldamiseks direktiivi 2003/87/EÜ alusel, nagu on sätestatud direktiivi 2003/87/EÜ artiklis 14 osutatud rakendusaktides, vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ IV lisale.

(13) Tegevus peaks andma süsiniku netoeemaldamise kasu või mulla kasvuhoonegaaside heite netovähendamise kasu, mis näitab, et tegevusel on kliimale positiivne mõju. Süsiniku netoeemaldamise kasu või mulla kasvuhoonegaaside heite netovähendamise kasu tuleks kvantifitseerida kahes etapis.

(14) Süsiniku netoeemaldamise kasu või mulla kasvuhoonegaaside heite netovähendamise kasu kvantifitseerimise esimeses etapis peaksid käitajad kvantifitseerima täiendava süsiniku eemaldamise või mulla kasvuhoonegaaside heite vähendamise koguse, mis on tegevuse tulemusel saavutatud võrreldes lähteväärtusega. Süsinikupõllunduse puhul peaks kvantifitseeritud süsiniku eemaldamise või mulla kasvuhoonegaaside heite vähendamise viis tagama, et tegevuse netokasu kvantifitseerimisel võetakse asjakohasel viisil arvesse süsiniku vabanemist süsiniku talletajas.

([9]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82).

Sertifitseerimismetoodikates tuleks määrata kindlaks standardlähteväärtused, mis peaksid olema väga representatiivsed võrreldavate meetodite ja protsesside tavapärase toime suhtes sarnaste sotsiaalsete, majanduslike, keskkonnaalaste, regulatiivsete ja tehnoloogiliste asjaolude puhul ning võtma arvesse geograafilist konteksti, sealhulgas kohalikke mullastik-klimaatilisi tingimusi ning regulatiivseid tingimusi. Seda standardlähteväärtuste määramist tuleks eelistada, sest niiviisi tagatakse objektiivsus, vähendatakse nõuete täitmisega seotud ja muid halduskulusid ning tunnustatakse positiivselt varaseid tegutsejaid, kes on asunud sertifitseerimiskõlblikku tegevust juba ellu viima. Süsinikupõllunduse puhul tuleks sertifitseerida üksnes tavapraktikast kaugemale minevaid meetodeid ja protsesse; seepärast ei tohiks premeerida konkreetse süsinikupõllunduse tegevuse eest, kui see on juba laialdaselt kasutusele võetud piirkonnas, kus on sarnased mullastik-klimaatilised ja regulatiivsed tingimused. Standardlähteväärtused peaksid tagama, et kui tegevus muutub tavapraktikaks, ei saa sellist tegevust enam sertifitseerida. Selleks peaks komisjon vähemalt iga viie aasta järel standardlähteväärtused läbi vaatama ja neid asjakohasel juhul ajakohastama, võttes arvesse muutuvat normatiivset olukorda ja uusimaid kättesaadavaid teaduslikke tõendeid, et kajastada sotsiaalset, majanduslikku, keskkonnaalast, regulatiivset ja tehnoloogilist arengut ning ergutada aja jooksul suuremaid püüdlusi kooskõlas Pariisi kokkuleppega. Lisaks tuleks edendada olemasoleva digitehnoloogia, sealhulgas elektrooniliste andmebaaside ja geoinfosüsteemide, kaugseire, uudsete kohapealsete süsiniku kvantifitseerimise süsteemide, tehisintellekti ja masinõppe ning elektrooniliste kaartide kasutamist, et vähendada standardlähteväärtuste määramise kulusid ning tagada tegevuste seire usaldusväärsus. Kui aga sellist standardlähteväärtust ei ole võimalik määrata, tuleks kasutada tegevuspõhist lähteväärtust, mis põhineb käitaja individuaalsetel tulemustel. Käitaja peaks tegevuspõhiseid lähteväärtusi ajakohastama iga tegevusperioodi alguses, välja arvatud kui kohaldatavates sertifitseerimismetoodikates on sätestatud teisiti.

(15) Teise sammuna tuleks netokasu kvantifitseerimisel maha arvata seotud kasvuhoonegaaside heide, mis tekib tegevuse olelusringi jooksul ja mis on seotud tegevuse elluviimisega. Asjaomane kasvuhoonegaaside heide, mida tuleks arvesse võtta, hõlmab otseheidet, näiteks sellist, mis tuleneb väetiste, kemikaalide, kütuse või energia kasutamisest, muudest materjalisisenditest ja transpordist, ning kaudset heidet, näiteks sellist, mis tekib maakasutuse muutuse tagajärjel, millega kaasneb põllumajandusliku tootmise väljatõrjumise tõttu omakorda oht toiduga kindlustatusele, või konkureerivast energia- või heitsoojuse nõudlusest põhjustatud väljatõrjumisefekti tagajärjel. Tegevuse elluviimisest tuleneva kasvuhoonegaaside heite suurenemine tuleks süsiniku netoeemaldamise kasust või mulla kasvuhoonegaaside heite netovähendamise kasust asjakohasel viisil maha arvata kooskõlas kohaldatavas sertifitseerimismetoodikas sätestatud tehniliste normidega. Tegevuse elluviimisest tulenevat kasvuhoonegaaside heite vähenemist, välja arvatud põllumajandusmulla kasvuhoonegaaside heite vähenemine, ei tohiks süsiniku netoeemaldamise kasu või mulla kasvuhoonegaaside heite netovähendamise kasu kvantifitseerimisel arvesse võtta, aga seda tuleks käsitada kaasneva hüvena, mis aitab täita kliimamuutuste leevendamisega seotud kestlikkuseesmärki, ja anda sellest aru vastavussertifikaatidel. Selline kasvuhoonegaaside heite vähenemine, nagu ka muud kestlikkusega seotud kaasnevad hüved, võib suurendada sertifitseeritud süsiniku eemaldamise või mulla kasvuhoonegaaside heite vähendamise väärtust.

(16) Käesoleva määrusega hõlmatud tegevusi ellu viivad käitajad peaksid hõlmama füüsilisi või juriidilisi isikuid või avaliku sektori üksusi, kes viivad ellu või kontrollivad tegevust või kellele on antud majanduslik otsustusõigus tegevuse tehnilise toimimise üle. Süsinikupõllunduse puhul tuleks mõistet „käitaja“ kohaldada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115 ([10]) artikli 3 punktis 1 määratletud põllumajandustootja suhtes, muu maismaa- või rannikukeskkonnas toimuva tegevuse läbiviija, riigisisestes õigusaktides määratletud metsaomaniku või -majandaja ja pädeva avaliku sektori üksuse suhtes. Mõiste „käitajarühm“ peaks hõlmama kõiki juriidilisi üksusi, kes esindavad vähemalt kahte käitajat, sealhulgas ühistud, tootjaorganisatsioonid või tootjarühmad, ning tagavad, et need käitajad järgivad käesolevat määrust.

(17) Tegevus annab süsiniku netoeemaldamise kasu siis, kui lähteväärtusest suurem süsiniku eemaldamine ületab kasvuhoonegaaside heite suurenemise, mis on seotud asjaomase tegevuse elluviimisega. Näiteks süsiniku püsiva eemaldamise puhul, mille korral juhitakse süsinik maa alla, peaks püsivalt säilitatud süsiniku kogus olema suurem kui tööstusprotsessist tekkiv energiaga seotud kasvuhoonegaaside heide. Samamoodi on süsinikupõllundusese abil

([10]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. detsembri 2021. aasta määrus (EL) 2021/2115, millega kehtestatakse liikmesriikide koostatavate Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) rahastatavate ühise põllumajanduspoliitika strateegiakavade (ÜPP strateegiakavad) toetamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1305/2013 ja (EL) nr 1307/2013 (ELT L 435, 6.12.2021, lk 1).

mulla kasvuhoonegaaside heite vähendamise puhul mulla kasvuhoonegaaside heite netovähendamise kasu positiivne, kui mulla kasvuhoonegaaside heite vähendamine võrreldes lähteväärtusega ületab kasvuhoonegaaside heite suurenemise, mis kaasneb asjaomase tegevuse elluviimisega. Süsinikupõllunduse tegevused üldiselt parandavad mulla kvaliteeti, millel on positiivne mõju mulla vastupanuvõimele ja tootlikkusele, kuid mõnel juhul võivad need tegevused ka vähendada toidutootmist ja seega põhjustada maakasutuse kaudsest muutusest tingitud kasvuhoonegaaside heite ülekandumise efekti, ning sellega seotud kaudset heidet tuleks sellele vastavalt arvesse võtta. Metsastamise tulemusel kogutud ja säilitatud süsiniku kogus või turbaalade märjutamise abil vähendatud mulla kasvuhoonegaaside heite kogus peaks olema suurem kui tegevuse elluviimisel kasutatud masinate heide või maakasutuse kaudsest muutusest tulenev heide, mida võib põhjustada kasvuhoonegaaside heite ülekandumine.

(18) Süsiniku eemaldamine ja mulla kasvuhoonegaaside heite vähendamine ning sellega seotud vastav otsene ja kaudne kasvuhoonegaaside heide tuleks kvantifitseerida asjakohaselt, konservatiivselt, täpselt, täielikult, järjepidevalt, läbipaistvalt ja võrreldavalt. Kvantifitseerimisel esinevast määramatusest tuleks anda aru ja seda tuleks konservatiivsel viisil arvesse võtta, et piirata atmosfäärist seotud CO_2 koguse ülehindamise või tegevuse tulemusel tekkinud otsese ja kaudse kasvuhoonegaaside heite koguse alahindamise riski. Süsinikupõllunduse abil saavutatud süsiniku ajutist eemaldamist ja mulla kasvuhoonegaaside heite vähendamist tuleks kvantifitseerida suure täpsusega, et tagada kõrgeim kvaliteet ja võimalikult palju vähendada määramatust; ühtlasi peaks selline eemaldamine ja vähendamine võimaluse korral põhinema 3. määramistasandi metoodikate kasutamisel kooskõlas riiklikke kasvuhoonegaaside inventuure käsitlevate IPCC 2006. aasta suunistega ja nende IPCC 2006. aasta suuniste hilisemate täpsustustega. Lisaks tuleb liidu kliima- ja elurikkuseesmärkide vaheliste koostoimete stimuleerimiseks nõuda tõhusamat maa seiret, aidates seeläbi kaitsta ja parandada süsiniku looduspõhise eemaldamise vastupidavust kogu liidus. Heite ja eemaldamise seire peab neid koostoimeid täpselt kajastama, see seire peaks põhinema kohapealsete mõõtmiste ja kaugseire või modelleerimise asjakohasel kombineerimisel kooskõlas kohaldatavas sertifitseerimismetoodikas sätestatud normidega, selle puhul tuleks kasutada parimal viisil ära liidu programmide, näiteks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/696 ([11]) loodud liidu kosmoseprogrammi Copernicuse komponendi raames kättesaadavat kõrgetasemelist tehnoloogiat, see peaks kasutama täielikult ära juba olemasolevaid vahendeid ning tagama kooskõla kasvuhoonegaaside riiklike inventuuridega.

(19) Kasvuhoonegaaside heite ja eemaldamise arvutamiseks asjakohaste meetodite valimisel tuleks kohaldada konservatiivset lähenemisviisi kooskõlas riiklikus kasvuhoonegaaside inventuuris esitatud hinnanguid käsitlevate IPCC 2006. aasta suunistega, kui see on asjakohane. See tähendab, et kasutatavate meetodite tulemuseks peaksid olema heite või eemaldamise hinnangud konservatiivsed, et heidet ei alahinnataks ja eemaldamist ei ülehinnataks.

(20) Liidu sertifitseerimisraamistik peaks soodustama tegevusi, mis on täiendavad, see tähendab lähevad tavapraktikast kaugemale. Seetõttu peaksid kõnealused tegevused üksikkäitaja tasandil kätkema endas enamat kui on ette nähtud kohustuslike nõuetega, see tähendab käitajad peaksid ellu viima tegevusi, mida neilt juba kohaldatava õiguse kohaselt ei nõuta. Lisaks peaksid tegevused sertifitseerimise stimuleeriva mõju tõttu muutuma majanduslikult elujõuliseks. Selline mõju esineb siis, kui tänu sertifitseerimisele saadav võimalik tulu annab käitajatele stiimuli muuta oma tegutsemist selliselt, et nad hakkavad ellu viima täiendavat tegevust, et saavutada täiendav süsiniku eemaldamine või mulla kasvuhoonegaaside heite vähendamine.

(21) Standardlähteväärtus peaks kajastama regulatiivseid ja turutingimusi, milles tegevust ellu viiakse. Kui käitajat kohustab tegevust ellu viima kohaldatav õigus või kui tegevuse jaoks ei ole vaja mingit stiimulit, kajastuvad tegevuse tulemused sellises standardlähteväärtuses. Seepärast tuleks eeldada, et tegevus on täiendav siis, kui selle tulemusena eemaldatakse süsinikku või vähendatakse mulla kasvuhoonegaaside heidet üle sellise lähteväärtuse. Seega lihtsustaks standardlähteväärtuse kasutamine käitajate jaoks täiendavuse tõendamist ja vähendaks sertifitseerimisprotsessiga seotud halduskoormust, mis on eriti oluline väikekäitajate jaoks.

(22) Atmosfääris sisalduv või biogeenne süsinik, mis on kogutud ja säilitatud süsiniku püsiva eemaldamise, süsinikupõllunduse või toodetes süsiniku säilitamise teel, võib looduslikel ja inimtekkelistel põhjustel tagasi atmosfääri lenduda. Seetõttu peaksid käitajad võtma selle riski maandamiseks kõik asjakohased ennetusmeetmed ja

([11]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/696, millega luuakse liidu kosmoseprogramm ja Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Amet ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 912/2010, (EL) nr 1285/2013 ja (EL) nr 377/2014 ning otsus nr 541/2014/EL (ELT L 170, 12.5.2021, lk 69).

igakülgselt jälgima, kas süsinikku säilitatakse kogu seireperioodil, mis on asjaomase tegevuse jaoks ette nähtud. Sertifitseeritud ühiku kehtivus peaks sõltuma süsiniku säilitamise eeldatavast kestusest ja erinevatest asjaomase tegevusega seotud tagasilendumise riskidest. Süsiniku püsiv eemaldamine annab piisava kindluse väga pikaajalise, so mitme sajandi pikkuse säilitamise kohta. Nende toodete puhul, kus süsinik on püsivalt keemiliselt seotud, on süsiniku vabanemise risk väga väike või puudub üldse. Süsinikupõllunduse ja toodetes süsiniku säilitamise puhul on süsiniku tahtlikult või tahtmatult tagasi atmosfääri vabanemise risk suurem. Selle riski arvessevõtmiseks tuleks süsinikupõllunduse talletamisühikutele ja toodetes süsiniku säilitamise ühikutele seada kehtivusaja lõppkuupäev, mis vastab asjaomase seireperioodi lõpule, kusjuures see periood peaks toodetes süsiniku säilitamise puhul kestma vähemalt 35 aastat. Pärast seda tuleks kogutud ja säilitatud süsinik lugeda atmosfääri vabanenuks, välja arvatud juhul, kui käitaja või käitajarühm kohustub seireperioodi pikendama. Sertifitseerimismetoodikad peaksid soodustama asjaomaste süsinikupõllunduse tegevuste, mille eesmärk on tagada kogutud CO_2 säilitamine mullas või biomassis ning pakkuda süsinikupõllundusega tegelevatele käitajatele pikas perspektiivis rahalisi stiimuleid, seireperioodi pikendamist. Seepärast on asjakohane, et sertifitseerimismetoodikad annaksid käitajatele stiimuli seireperioodi mitu korda pikendada, et säilitada kogutud süsinikku vähemalt mitu aastakümmet.

(23) Lisaks meetmetele, mida võetakse selleks, et viia seireperioodil süsiniku tagasi atmosfääri vabanemise risk miinimumini, peaksid sertifitseerimismetoodikad sisaldama asjakohaseid vastutusmehhanisme tagasilendumise juhtude käsitlemiseks. Sertifitseerimismetoodikad peaksid hõlmama ka norme, mis käsitlevad vastutusmehhanismide mittetoimimise riski. Kõnealused mehhanismid võiksid hõlmata ühiseid puhvreid ja eelkindlustusmehhanisme. Topeltreguleerimise vältimiseks tuleks kohaldada CO_2 maapõues säilitamise ja kasvuhoonegaaside heite ülekandumisega seotud vastutusmehhanisme ja asjakohaseid parandusmeetmeid, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivides 2003/87/EÜ ja 2009/31/EÜ ([12]). Lisaks peaksid kohaldatavad sertifitseerimismetoodikad normatiivse järjepidevuse tagamiseks hõlmama seirenorme ja vastutusmehhanisme, mis on kooskõlas direktiivi 2003/87/EÜ kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides sätestatud normidega, mis käsitlevad tooteid, kus süsinik on püsivalt keemiliselt seotud.

(24) Süsiniku püsiva eemaldamise, süsinikupõllunduse ja toodetes süsiniku säilitamisega seotud tegevustel on suur potentsiaal pakkuda kestlikkuse seisukohast kõigile kasulikke lahendusi, isegi kui nende saavutamiseks võib olla vajalik teha kompromisse. Seepärast on asjakohane kehtestada kestlikkuse miinimumnõuded tagamaks, et need tegevused ei tekita olulist keskkonnakahju ja saavad pakkuda kaasnevaid hüvesid järgmiste eesmärkide seisukohast: kliimamuutuste leevendamine ja nendega kohanemine; elurikkuse ja ökosüsteemide, sealhulgas mulla seisundi kaitse ja taastamine ning maa degradeerumise vältimine; vee ja mereressursside kestlik kasutamine ja kaitse; üleminek ringmajandusele, sealhulgas kestlikult hangitud bioressursipõhiste materjalide tõhus kasutamine, ning saastuse vältimine ja tõrje. Süsinikupõllunduse tegevused peaksid pakkuma kaasnevaid hüvesid vähemalt elurikkuse ja ökosüsteemide, sealhulgas mulla seisundi kaitse ja taastamise ning maa degradeerumise vältimise eesmärgi seisukohast. Nimetatud kestlikkuse miinimumnõuetes tuleks arvesse võtta tegevuse mõju nii liidus kui ka väljaspool liitu ja kohalikke tingimusi ning need peaksid asjakohasel juhul olema kooskõlas olulise kahju ärahoidmise põhimõtte tehniliste sõelumiskriteeriumidega ning vastama direktiivis (EL) 2018/2001 metsa biomassi ja põllumajandusliku biomassi tooraine suhtes sätestatud säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise kriteeriumidele. Meetodeid, mis avaldavad kahjulikku mõju elurikkusele, näiteks monokultuursete metsade kasvatamine, mis avaldab kahjulikku mõju elurikkusele, ei tohiks olla sertifitseerimiskõlblikud.

(25) Majandamis- ja metsandusmeetodid, millega eemaldatakse atmosfäärist CO_2 või vähendatakse mulla kasvuhoonegaaside heidet, aitavad saavutada kliimaneutraalsuse eesmärki ja nende eest tuleks pakkuda tasu kas ühise põllumajanduspoliitika või muude avaliku või erasektori algatuste kaudu. Eelkõige tuleks käesolevas määruses arvesse võtta kestlikke süsinikuringeid käsitlevas komisjoni 15. detsembri 2021. aasta teatises osutatud majandamis- ja metsandusmeetodeid, sealhulgas metsastamine, taasmetsastamine ning säästva metsamajandamisega seotud tegevused; agrometsandus ja muud segapõllumajanduse vormid; vahe- ja haljasväetiskultuuride kasvatamine, konserveeriv mullaharimine ja maastikuelementide suurendamine; põllumaa muutmine kesaks või tootmisest kõrvale jäetud maa muutmine püsirohumaaks ning turba- ja märgalade taastamine. Süsinikupõllundusega seotud sertifitseerimismetoodikate väljatöötamisel peaks komisjon võtma arvesse vajadust aidata kaasa toiduga

([12]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiiv 2009/31/EÜ, milles käsitletakse süsinikdioksiidi geoloogilist säilitamist ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 85/337/EMÜ ja direktiive 2000/60/EÜ, 2001/80/EÜ, 2004/35/EÜ, 2006/12/EÜ, 2008/1/EÜ ning määrust (EÜ) nr 1013/2006 (ELT L 140, 5.6.2009, lk 114).

kindlustatuse tagamisele, edendada elurikkuse ja ökosüsteemide kaitset ja taastamist ning vältida olukorda, kus maa omandatakse spekulatiivsetel eesmärkidel, millel on negatiivne mõju maakogukondadele, ning austada nii liidus kui ka väljaspool liitu asjaomastest tegevustest mõjutatud kohalike kogukondade ja põlisrahvaste õigusi, kui see on kooskõlas riigisisese õigusega asjakohane. Komisjon peaks edendama neid tegevusi, millel on suurim potentsiaal pakkuda elurikkuse seisukohast kaasnevaid hüvesid, ning võtma arvesse pikaajalist metsastruktuuri, süsiniku talletajate pikaajalist stabiilsust, ökosüsteemide seisundit, vastupanuvõimet ja looduslike häiringute ohtu.

(26) Käitajad või käitajarühmad peaksid saama anda aru kaasnevatest hüvedest, mis aitavad saavutada kestlikkuseesmärke rohkem, kui oleks võimalik vaid kestlikkuse miinimumnõudeid täites. Selleks peaks nendest aru andmine vastama komisjoni välja töötatud sertifitseerimismetoodikatele, mis on kohandatud erinevatele süsinikku siduvatele tegevustele. Sertifitseerimismetoodikad peaksid nii palju kui võimalik andma stiimuli pakkuda elurikkuse seisukohast kaasnevaid hüvesid, mis ületavad kestlikkuse miinimumnõudeid, et luua hüvitised sertifitseeritud ühikute eest lisades näiteks selliste tegevuste positiivsed loetelud, mida loetakse kaasnevaid hüvesid pakkuvaks. Need täiendavad kaasnevad hüved suurendaksid sertifitseeritud ühikute majanduslikku väärtust ja käitajate tulu. Neil kaalutlustel on asjakohane, et komisjon peaks esmatähtsaks kohandatud sertifitseerimismetoodikate väljatöötamist selliste süsinikupõllunduse tegevuste jaoks, mis pakuvad elurikkuse seisukohast märkimisväärseid kaasnevaid hüvesid ning aitavad kaasa põllumajandusmaa ja metsade kestlikule majandamisele.

(27) Komisjon peaks delegeeritud õigusaktidega kehtestama üksikasjalikud sertifitseerimismetoodikad käesolevas määruses sätestatud erinevate tegevuste jaoks, võttes arvesse nende eripärasid, et võimaldada käitajatel kohaldada käesolevas määruses sätestatud kvaliteedikriteeriume ühtlustatud, kontrollitaval, kulutõhusal ja võrreldaval viisil. Need metoodikad peaksid tagama tegevusest tuleneva süsiniku netoeemaldamise või mulla kasvuhoonegaaside heite netovähendamise kasu usaldusväärse ja läbipaistva sertifitseerimise, mille puhul välditakse käitajatele või käitajarühmadele, eelkõige väikepõllumajandustootjatele ja väikemetsaomanikele ja -majandajatele ebaproportsionaalse halduskoormuse tekitamist, eeskätt võimaldades kasutada lihtsustatud sertifitseerimis- ja auditeerimisnorme, näiteks rühmaauditeid. Nimetatud metoodikad tuleks välja töötada tihedas koostöös komisjoni loodud süsiniku eemaldamise eksperdirühma ja kõigi teiste huvitatud osalejatega. Metoodikad peaksid põhinema parimatel kättesaadavatel teaduslikel tõenditel, tuginema süsiniku eemaldamise ja mulla kasvuhoonegaaside heite vähendamise sertifitseerimise valdkonnas olemas olevatele avalik- ja eraõiguslikele süsteemidele ja metoodikatele ning neis tuleks arvesse võtta kõiki asjakohaseid liidu ja liikmesriikide tasandil vastu võetud standardeid ja norme.

(28) Võttes arvesse vajadust süsiniku eemaldamist liidus kiiresti suurendada, peaks komisjon sertifitseerimismetoodikate väljatöötamise esimeses etapis seadma prioriteediks järgmised tegevused: tegevused, mis on kõige küpsemas arengujärgus, mis saavad pakkuda kestlikkusega seotud kaasnevaid hüvesid või mille puhul on nende metoodikate väljatöötamiseks asjakohane liidu õigus juba vastu võetud; süsinikupõllunduse tegevused, mis aitavad kaasa põllumajandusmaa, metsade ja merekeskkonna kestlikule majandamisele, samuti tegevused, millega säilitatakse süsinikku puidupõhistes ja bioressursipõhistes ehitustoodetes. Innovatsioonifond sätestab normid, mis on asjakohased bioenergia tootmisel süsiniku kogumise ja säilitamise ning süsiniku otse atmosfäärist kogumise jaoks mõeldud sertifitseerimismetoodikate väljatöötamiseks. Selleks et vältida mittekestlikku nõudlust biomassi tooraine järele, ei tohiks sertifitseerimisega seotud rahaline kasu kaasa tuua seda, et bioenergiajaama võimsus suureneb rohkem, kui on vajalik süsiniku kogumiseks ja säilitamiseks. On asjakohane, et sertifitseerimismetoodikates, mis on seotud tegevustega, millega säilitatakse süsinikku merekeskkonnas, sealhulgas maailmameres, võetakse arvesse rahvusvahelisi edusamme süsiniku eemaldamise aruandluses ja uusimat kättesaadavat teaduslikku teavet ning kättesaadavuse korral määruse (EL) 2018/841 artikli 17 lõike 2 kohaselt koostatud komisjoni aruande järeldusi. Lisaks on piiratud biomassiressursside kestliku ja tõhusa kasutamise edendamiseks asjakohane tagada biomassi kasutavate tegevustega seotud sertifitseerimismetoodikatega, et kohaldatakse direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 3 lõikes 3 sätestatud biomassi astmelise kasutamise põhimõtet, samas tuginedes kehtivatele normidele ja menetlustele ning vältides dubleerimist. Normid, mis käsitlevad selle põhimõtte rakendamist liikmesriikide ametiasutuste poolt, on sätestatud kõnealuse direktiivi artikli 3 lõigetes 3, 3a ja 3b.

(29) Selleks et tagada, et sertifitseerimisprotsess on usutav ja usaldusväärne, tuleks tegevuste suhtes kohaldada sõltumatu kolmanda osapoole tehtavat auditeerimist, mille viivad läbi sertifitseerimisasutused. Eelkõige tuleks enne iga tegevuse elluviimist teha esmane sertifitseerimisaudit, et tõendada tegevuse vastavust käesolevas määruses sätestatud kvaliteedikriteeriumidele, sealhulgas eeldatava netokasu õiget kvantifitseerimist. Kõigi tegevuste suhtes tuleks teha ka

korrapäraseid taassertifitseerimisauditeid vähemalt iga viie aasta järel või muul juhul sagedamini, nagu on sätestatud kohaldatavas sertifitseerimismetoodikas vastavalt asjaomase tegevuse eripärale. Taassertifitseerimisauditite käigus tuleks kontrollida tegevuse vastavust käesoleva määruse kvaliteedikriteeriumidele ja tegevuse tulemusel saadavat süsiniku netoeemaldamise kasu või mulla kasvuhoonegaaside heite netovähendamise kasu. Taassertifitseerimisauditi tulemusel peaks sertifitseerimisasutus välja andma taassertifitseerimisauditi aruande, mis sisaldab kokkuvõtet, ja asjakohasel juhul ajakohastatud vastavussertifikaadi. Kõigi tegevuste, eelkõige süsinikupõllunduse tegevuste puhul peaks olema võimalik teha taassertifitseerimisauditeid sagedamini, sealhulgas kord aastas. Sertifitseerimise ja taassertifitseerimise halduskulude vähendamiseks peaks käitajatel olema võimalik kasutada usaldusväärset geoinfot, mille makseasutused esitavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2021/2116 ([13]) sätestatud põllumajanduslike maatükkide identifitseerimise süsteemi kaudu. Selleks peaks komisjon võtma vastu rakendusaktid, et sätestada tegevus- ja seirekava ning sertifitseerimisauditi ja taassertifitseerimisauditi aruannete struktuur, vorm ja tehnilised üksikasjad.

(30) Ülimalt tähtis on varustada süsinikupõllundusega tegelevad käitajad paremate teadmiste, vahendite ja meetoditega sertifitseeritud süsinikueemaldamise ja mulla kasvuhoonegaaside heite vähendamise paremaks hindamiseks ja optimeerimiseks, et kliimamuutuste leevendamise meetmeid saaks kulutõhusalt rakendada ja et tagada nende osalemine süsinikupõllunduses. Eriti oluline on see liidu väikepõllumajandustootjate, väikemetsaomanike ja -majandajate puhul, kellel sageli puudub oskusteave ja asjatundlikkus, mida on vaja süsinikupõllunduse tegevuste elluviimiseks ning nõutavate kvaliteedikriteeriumide ja nendega seotud sertifitseerimismetoodikate järgimiseks. Seepärast on asjakohane nõuda, et tootjaorganisatsioonid hõlbustaksid asjakohaste nõustamisteenuste osutamist oma liikmetele. Muu hulgas võivad ühine põllumajanduspoliitika ja liikmesriigi antav riigiabi olla vahendid rahalise toetuse andmiseks põllumajandustootjaid ning metsaomanikke ja -majandajaid hõlmavatele interaktiivsetele innovatsiooniprojektidele ning nõustamisteenuste osutamisele, teadmiste vahetamisele, koolitusele ja teavitusmeetmetele.

(31) Oma 6. veebruari 2024. aasta teatises „Meie tuleviku kindlustamine – Euroopa 2040. aasta kliimaeesmärk ja tee kliimaneutraalsuse saavutamiseni 2050. aastaks, ehitades üles kestliku, õiglase ja jõuka ühiskonna“, märgib komisjon, et on väga tähtis tekitada kestliku põllumajandusliku toidutööstuse väärtusahela jaoks uusi ärivõimalusi ja kaasata avaliku sektori vahenditega sünergiat loovat erasektori rahastust. Seda saaks teha uute turupõhiste kestliku toidu edendamise mehhanismidega, kuna nende tulemuseks võib olla nii parem toidu hind, mis kajastab kestlikkust, kui ka õiglane tasu põllumajandustootjatele ja uus investeeringute rahastamise allikas. Ainult kindlakäeline koordineerimine kõigi tööstusettevõtjatega terves toidu väärtusahelas ja selles õiglastele kaubandustavadele keskendumine saab anda kestlike põllumajandustavade kasutamiseks õigeid stiimuleid, tagada põllumajandustootjatele elamisväärse ja jätkusuutliku sissetuleku ning luua tulu, et toetada üleminekut.

(32) Täpse, usaldusväärse ja läbipaistva tõendamise tagamiseks peaks sertifitseerimisprotsessi läbiviimise eest vastutavatel sertifitseerimisasutustel olema nõutavad pädevused ja oskused ning nad peaksid olema akrediteeritud riikliku akrediteerimisasutuse poolt vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 765/2008 ([14]) või olema riikliku pädeva asutuse poolt tunnustatud. Võimalike huvide konfliktide vältimiseks peaksid sertifitseerimisasutused olema ka täiesti sõltumatud käitajast või käitajarühmast, kes sertifitseeritavat tegevust ellu viib. Lisaks peaksid liikmesriigid aitama tagada sertifitseerimisprotsessi nõuetekohase rakendamise, tehes riikliku akrediteerimisasutuse poolt akrediteeritud sertifitseerimisasutuste tegevuse üle järelevalvet ja teavitades sertifitseerimisasutusi ja asjaomaseid sertifitseerimissüsteeme asjakohastest nõuetele mittevastavust käsitlevatest tähelepanekutest.

(33) Käitajad peaksid kasutama sertifitseerimissüsteeme, et tõendada käesoleva määruse järgimist. Seepärast peaksid sertifitseerimissüsteemid toimima usaldusväärsete ja läbipaistvate normide ja menetluste alusel ning tagama käitajate esitatud teabe ja andmete päritolu ümberlükkamatuse ning kaitse nendega seotud pettuste eest ning sellise teabe ja andmete täpsuse, usaldusväärsuse ja tervikluse. Samuti peaksid nad tagama süsiniku eemaldamise ja mulla kasvuhoonegaaside heite vähendamise sertifitseeritud ühikute õige arvestuse, eelkõige vältides topeltarvestust. Selleks peaks komisjon vastu võtma rakendusaktid, milles sätestatakse tehnilised ühtlustatud sertifitseerimisnormid, sealhulgas sertifitseerimissüsteemide kohaldatavad piisavad usaldusväärsust, läbipaistvust ja arvestust ning sõltumatut auditeerimist käsitlevad standardid, et tagada vajalik õiguskindlus seoses käitajate ja sertifitseerimissüs-

([13]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. detsembri 2021. aasta määrus (EL) 2021/2116, mis käsitleb ühise põllumajanduspoliitika rahastamist, haldamist ja seiret ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1306/2013 (ELT L 435, 6.12.2021, lk 187).

([14]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määrus (EÜ) nr 765/2008, millega sätestatakse akrediteerimise nõuded ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 339/93 (ELT L 218, 13.8.2008, lk 30).

teemide suhtes kohaldatavate normidega. Et sertifitseerimisprotsess oleks kulutõhus, peaks kõnealuste tehniliste ühtlustatud sertifitseerimisnormide eesmärk olema ka vähendada käitajate või käitajarühmade, eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate, sealhulgas väikepõllumajandustootjate ja väikemetsaomanike ning -majandajate tarbetut halduskoormust.

(34) Selleks et tagada sertifitseerimise üle usaldusväärne ja ühtlustatud kontroll, peaks komisjonil olema võimalik võtta vastu otsuseid, millega tunnustatakse sertifitseerimissüsteeme, mis vastavad käesolevas määruses sätestatud nõuetele, sealhulgas tehnilise pädevuse, usaldusväärsuse, läbipaistvuse ja sõltumatu auditeerimise osas. Sellised tunnustamisotsused peaksid olema ajaliselt piiratud ja need tuleks teha üldsusele kättesaadavaks. Seetõttu peaks komisjon võtma vastu rakendusaktid sertifitseerimissüsteemide liidupoolse tunnustamise sisu ja menetluste kohta.

(35) Kui see on asjakohane, kohaldatakse nõukogu otsusega 2005/370/EÜ ([15]) heaks kiidetud ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni keskkonnainfo kättesaadavuse ja keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsiooni (Århusi konventsioon) sätteid, mis käsitlevad üldsuse osalemist ja õigust pöörduda kohtusse.

(36) Et tagada sertifitseeritud ühikute läbipaistvus ja täielik jälgitavus ning vältida pettuse ja topeltarvestuse riski, peaks komisjon nelja aasta jooksul alates käesoleva määruse jõustumise kuupäevast looma süsiniku püsiva eemaldamise, süsinikupõllunduse ja toodetes süsiniku säilitamise liidu registri (edaspidi „liidu register“) ja seejärel seda pidama. Komisjon peaks võtma arvesse direktiivi 2003/87/EÜ artikli 30 lõike 5 punktis a ja määruse (EL) 2018/841 artikli 17 lõikes 3 osutatud aruandeid. Kui tõstatatakse pettusekahtlus, peaks komisjon seda uurima ja võtma asjakohaseid meetmeid, sealhulgas tunnistama kehtetuks asjakohased otsused või tühistama vastavad ühikud. Näiteks võidakse leida, et toime on pandud pettus, kui sama tegevuse kohta on välja antud rohkem kui üks vastavussertifikaat, sest tegevus on registreeritud kahes eri sertifitseerimissüsteemis või samas süsteemis kaks korda. Samuti võidakse leida, et toime on pandud pettus, kui sama vastavussertifikaati kasutatakse mitu korda, et esitada tegevuse või sertifitseeritud ühiku alusel sama väide. Liidu register peaks kasutama automaatseid süsteeme, sealhulgas elektroonilisi vorme, et teha üldsusele kättesaadavaks vähemalt käesoleva määruse lisas esitatud teave. Liidu registri toimimist tuleks rahastada kasutajate makstavatest iga-aastastest kindlaksmääratud tasudest, mis on nende kasutajate liidu registri kasutamisega proportsionaalsed ning millest piisab, et panustada selle registri loomise ja iga-aastaste tegevuskulude, näiteks personalikulude või IT-vahenditega seotud kulude katmisse. Sellistest tasudest saadud vahendeid tuleks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) 2018/1046 ([16]) kohaldamisel käsitada sihtotstarbelise välistuluna. Eelkõige peaksid need katma IT-vahendite, -teenuste, -turbe, nende käitamise ja litsentsimissüsteemide kulud ning liidu registri haldamisega tegeleva personali kulud. Komisjon peaks delegeeritud õigusaktidega sätestama liidu registrit käsitlevad vajalikud nõuded ning tegurid, mida tuleb arvesse võtta kasutajate tasude suuruse kindlaksmääramisel ja nende sissenõudmisel. Nimetatud nõuete kehtestamisel peaks komisjon kaaluma ka vajadust tagada piisav järelevalve sertifitseeritud ühikutega kauplemise üle. Igas kohaldamise kalendriaastale eelneva aasta viimases kvartalis peaks komisjon vastu võtma ühe või mitu rakendusakti, et kehtestada asjaomasel kalendriaastal kohaldatavad kasutajatasude individuaalsed summad või neid muuta. Kuni liidu registri loomiseni peaksid komisjoni tunnustatud sertifitseerimissüsteemid looma koostalitlusvõimelised sertifitseerimisregistrid ja neid pidama. Et tagada sertifitseeritud ühikute läbipaistvus ja täielik jälgitavus ning vältida pettuse ja topeltarvestuse riski, peaksid ka sertifitseerimissüsteemid kasutama automaatseid süsteeme, sealhulgas elektroonilisi vorme, et teha üldsusele kättesaadavaks vähemalt käesoleva määruse lisas esitatud teave. Selleks et tagada siseturul võrdsed tingimused, peaks komisjon võtma vastu rakendusnormid, milles sätestatakse kõnealuste sertifitseerimisregistrite toimimise ja koostalitlusvõime standardid ja tehnilised normid. Sertifitseerimisregistrid või liidu register, kui see on loodud, peaks sertifitseeritud ühikud välja andma alles pärast seda, kui on saadud süsiniku netoeemaldamise kasu või mulla kasvuhoonegaaside heite netovähendamise kasu, tuginedes taassertifitseerimisauditi tulemusel välja antud kehtivale vastavussertifikaadile. Et vältida topeltväljaandmist ja topeltkasutust, ei tohiks sertifitseeritud ühikut välja anda rohkem kui üks kord ning seda ei tohiks ühelgi ajahetkel kasutada rohkem kui üks füüsiline või juriidiline

([15]) Nõukogu 17. veebruari 2005. aasta otsus 2005/370/EÜ keskkonnainfo kättesaadavuse, keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsiooni sõlmimise kohta Euroopa Ühenduse nimel (ELT L 124, 17.5.2005, lk 1).

([16]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrus (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012 (ELT L 193, 30.7.2018, lk 1).

isik. Süsiniku püsiva eemaldamise ühikud, süsinikupõllunduse talletamisühikud, toodetes süsiniku säilitamise ühikud ja mulla kasvuhoonegaaside heite vähendamise ühikud peaksid jääma üksteisest eraldiseisvaks. Selleks et võtta arvesse eemaldatud süsiniku tagasilendumise olemuslikku riski, peaksid süsinikupõllunduse talletamisühikud ja toodetes süsiniku säilitamise ühikud kaotama kehtivuse asjaomase tegevuse seireperioodi lõpus ning need tuleks sertifitseerimisregistrist või liidu registrist, kui see on loodud, välja jätta, välja arvatud juhul, kui käitaja või käitajarühm kohustub seireperioodi pikendama kooskõlas sertifitseerimismetoodikas sätestatud normidega.

(37) Sertifitseerimissüsteemidel on käesolevale määrusele vastavuse tõendamisel oluline roll. Seepärast peaksid sertifitseerimissüsteemid komisjonile oma tegevuse kohta korrapäraselt aru andma. Selline aruandlus tuleks teha üldsusele kättesaadavaks kas täisversioonis või asjakohasel juhul kokkuvõtlikul kujul, et suurendada läbipaistvust ja parandada komisjoni tehtavat järelevalvet. Lisaks annaks selline aruandlus komisjonile vajalikku teavet, et koostada sertifitseerimissüsteemide toimimise kohta aruanded, mille eesmärk on selgitada välja parimad tavad ja teha asjakohasel juhul seadusandlik ettepanek selliste parimate tavade edasiseks edendamiseks. Võrreldava ja järjepideva aruandluse tagamiseks peaks komisjon võtma vastu rakendusaktid, milles sätestatakse sertifitseerimissüsteemide koostatavate aruannete sisu ja vormi tehnilised üksikasjad.

(38) Käesoleva määruse mitteolemuslike osade muutmiseks või täiendamiseks peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte, et kehtestada eri liiki tegevuste jaoks üksikasjalikud sertifitseerimismetoodikad, sätestada liidu registri toimimise standardid ja tehnilised normid ning muuta I ja II lisa. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes ([17]) sätestatud põhimõtetega. Eelkõige, selleks et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.

(39) Selleks et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011 ([18]). Käesolevas määruses sätestatud rakendamisvolituste teostamiseks peaks komisjoni käesoleva määruse kohaste ülesannete täitmisel abistama Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1999 ([19]) alusel loodud kliimamuutuste komitee.

(40) Komisjon peaks käesoleva määruse kohaldamise läbi vaatama hiljemalt 27. detsembriks 2027 ja seejärel kuue kuu jooksul pärast iga Pariisi kokkuleppe artikli 14 kohaselt kokku lepitud ülemaailmse kokkuvõtte tulemusi. Käesolev määrus tuleks korrapäraselt läbi vaadata kõigis aspektides, võttes arvesse liidu õigusaktidega seotud asjakohaseid arenguid, sealhulgas selle kooskõla määrusega (EL) 2018/841, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2018/842 ([20]) ja määrusega (EL) 2021/1119 ning direktiividega 2003/87/EÜ ja (EL) 2018/2001; ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ja Pariisi kokkuleppega seotud asjakohaseid arenguid, sealhulgas nimetatud kokkuleppe artikli 6 rakendamisega seotud norme ja suuniseid; tehnoloogia ja teaduse arengut, parimaid tavasid ja turuarenguid süsiniku eemaldamise valdkonnas; süsiniku püsiva säilitamise potentsiaali kolmandates riikides, kui on

([17]) ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

([18]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

([19]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1999, milles käsitletakse energialiidu ja kliimameetmete juhtimist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 663/2009 ja (EÜ) nr 715/2009, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 94/22/EÜ, 98/70/EÜ, 2009/31/EÜ, 2009/73/EÜ, 2010/31/EL, 2012/27/EL ja 2013/30/EL ning nõukogu direktiive 2009/119/EÜ ja (EL) 2015/652 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 525/2013 (ELT L 328, 21.12.2018, lk 1).

([20]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus (EL) 2018/842, milles käsitletakse liikmesriikide kohustust vähendada kasvuhoonegaaside heidet aastatel 2021–2030, millega panustatakse kliimameetmetesse, et täita Pariisi kokkuleppega võetud kohustused, ning millega muudetakse määrust (EL) nr 525/2013 (ELT L 156, 19.6.2018, lk 26).

olemas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2024/1735 ([21]) III peatükis osutatud rahvusvahelised lepingud, nähes samal ajal ette direktiivis 2009/31/EÜ sätestatud tingimustega samaväärsed tingimused, et tagada kogutud CO_2 püsivalt turvaline ja keskkonnaohutu geoloogiline säilitamine maapõues; mõju, mida avaldab keskkonnale käesoleva määruse kohaldamisest tulenev biomassi suurem kasutamine, sealhulgas mõju maa degradeerumisele ja ökosüsteemide taastamisele; mõju liidu toiduga kindlustatusele ja maaga spekuleerimisele; ning sertifitseerimisprotsessi kulu.

(41) Komisjon peaks 31. juuliks 2026 läbi vaatama IPCC põllumajanduse lähtekategooria alamkategooriate – soolesisene fermentatsioon (3.A) ja sõnnikukäitlus (3.B) – lisamise, nagu on kindlaks määratud vastavalt määrusele (EL) 2018/1999 ja nimetatud määruse kohaselt vastu võetud rakendusaktidele, käesoleva määrusega hõlmatud heite vähendamisse, võttes arvesse alternatiivkulusid, õigusraamistiku arengut, kasvuhoonegaaside heite suurenemiseni viivat võimalikku negatiivset mõju ja liidu 2040. aasta kliimaeesmärki, nagu see on kavandatud kooskõlas määrusega (EL) 2021/1119, esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande ning asjakohasel juhul seadusandliku ettepaneku. Kõnealuse läbivaatamise käigus on asjakohane kaaluda, kuidas tuleks selliste tegevustega saadud võimalikke ühikuid liigitada. Samuti on asjakohane kiirendada katselise sertifitseerimismetoodika väljatöötamist tegevuste jaoks, millega vähendatakse soolesisesest fermentatsioonist ja sõnnikukäitlusest tulenevat põllumajanduslikku heidet, et valmistada ette komisjoni 2026. aastal tehtavat läbivaatamist.

(42) On asjakohane, et vastavussertifikaadid ja sertifitseeritud ühikud toetaksid mitmesuguseid lõppkasutusi, näiteks ettevõtjate kliima- ja muude keskkonnaväidete, sealhulgas elurikkusega seotud väidete tõendamist või sertifitseeritud ühikute vahetamist vabatahtlike süsinikuturgude kaudu. Selleks peaks komisjon hindama vajadust täiendavate nõuete järele ja esitama asjakohasel juhul seadusandliku ettepaneku, et viia käesolev määrus kooskõlla Pariisi kokkuleppe artikli 6 lõigetes 2 ja 4 sätestatud normide ja suunistega ning vabatahtlike süsinikutturgude parimate tavadega. Hindamise raames tuleks võrrelda metoodilisi nõudeid, sealhulgas lähteväärtuseid, seireperioodi, tegevusperioodi, täiendavust, heite ülekandumist, mittepüsivust ja vastutust, ning käsitleda loa andmise ja vastavate kohandustega seotud nõudeid. Ühtlasi tuleks selle raames kindlaks määrata, kas on asjakohane eristada iga liiki ühikute lõppkasutust, samuti kindlaks teha vastavad nõuded, mis käsitlevad ühikute kasutamist erasektori osalejate või kolmandate osapoolte, sealhulgas vabatahtlike süsinikuturgude ja rahvusvaheliste vastavussüsteemide puhul, tagades kooskõla asjakohaste liidu õigusaktidega, nagu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EL) 2018/1999 ja (EL) 2021/1119 ning direktiiv (EL) 2022/2464, ([22]) määrus (EL) 2018/1999, mille artiklis 40 on osutatud Pariisi kokkuleppe artikli 6 kohaste rahvusvaheliselt ülekantud leevendamistulemuste registrile, ning tulevane direktiiv sõnaselgete keskkonnaväidete põhjendamise ja edastamise kohta.

(43) Kuna käesoleva määruse eesmärki, nimelt edendada kvaliteetset süsiniku eemaldamist ja mulla kasvuhoonegaaside heite vähendamist, viies samal ajal miinimumini rohepesu ohu, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid meetme ulatuse ja toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale,

([21]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuni 2024. aasta määrus (EL) 2024/1735, millega kehtestatakse meetmete raamistik Euroopa nullnetotehnoloogia tootmise ökosüsteemi tugevdamiseks ja muudetakse määrust (EL) 2018/1724 (ELT L, 2024/1735, 28.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj).

([22]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta direktiiv (EL) 2022/2464, millega muudetakse määrust (EL) nr 537/2014, direktiivi 2004/109/EÜ, direktiivi 2006/43/EÜ ja direktiivi 2013/34/EL seoses äriühingute kestlikkusaruandlusega (ELT L 322, 16.12.2022, lk 15).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

1. PEATÜKK
ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimisese ja kohaldamisala

1. Käesoleva määruse eesmärk on hõlbustada ja soodustada käitajatel või käitajarühmadel süsiniku püsiva eemaldamise, süsinikupõllunduse ja toodetes süsiniku säilitamise kasutuselevõttu, millega täiendatakse heitkoguste püsivat vähendamist kõigis sektorites, et saavutada määruses (EL) 2021/1119 sätestatud eesmärgid. Selleks luuakse käesoleva määrusega liidu vabatahtlik süsiniku eemaldamise ja mulla kasvuhoonegaaside heite vähendamise sertifitseerimise raamistik, milles sätestatakse:

a) liidus toimuvate tegevuste kvaliteedikriteeriumid;

b) tegevustega saavutatud süsiniku eemaldamise ja mulla kasvuhoonegaaside heite vähendamise tõendamise ja sertifitseerimise normid;

c) sertifitseerimissüsteemide toimimise ja nende komisjonipoolse tunnustamise normid;

d) sertifitseeritud ühikute väljaandmise ja kasutamise normid.

2. Käesoleva määruse eesmärk on aidata täita Pariisi kokkuleppe alusel seatud liidu eesmärke, eelkõige saavutada hiljemalt 2050. aastaks ühiselt määruses (EL) 2021/1119 sätestatud kliimaneutraalsuse eesmärk. Sellest tulenevalt läheb kogu käesoleva määruse kohaselt saavutatud süsiniku eemaldamine ja mulla kasvuhoonegaaside heite vähendamine arvesse liidu riiklikult kindlaksmääratud panuse ja liidu kliimaeesmärkide saavutamisel, kuid mitte kolmandate osapoolte riiklikult kindlaksmääratud panuste ega rahvusvaheliste vastavussüsteemide puhul.

3. Käesolevat määrust ei kohaldata direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse kuuluva heite suhtes, välja arvatud sellistest biokütustest, vedelatest biokütustest ja biomasskütustest pärit CO_2 heite kogumine ja säilitamine, mis vastavad direktiivi (EL) 2018/2001 artiklis 29 sätestatud säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise kriteeriumidele, milles on tehtud vajalikud kohandused nende kohaldamiseks direktiivi 2003/87/EÜ alusel, nagu on sätestatud direktiivi 2003/87/EÜ artiklis 14 osutatud rakendusaktides, vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ IV lisale.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

1) „süsiniku eemaldamine“ – inimtegevuse abil süsiniku eemaldamine atmosfäärist ja selle püsiv säilitamine geoloogilistes, maismaa või maailmamere reservuaarides või kauakestvates toodetes;

2) „mulla kasvuhoonegaaside heite vähendamine“ – määruse (EL) 2018/841 I lisa B jao punktides e ja f loetletud biogeensetest süsiniku talletajatest tuleneva kasvuhoonegaaside netoheite vähendamine või IPCC põllumajanduse lähtekategooria alamkategooriast 3.D (põllumajandusmuld) tuleneva kasvuhoonegaaside heite vähendamine, nagu on kindlaks määratud vastavalt määrusele (EL) 2018/1999 ja selle alusel vastu võetud rakendusaktidele, kui asjaomane tegevus vähendab üldiselt süsiniku koguheidet mulla süsiniku talletajatest või suurendab süsiniku eemaldamist biogeensetes süsiniku talletajates;

3) „tegevus“ – üks või mitu käitaja või käitajarühma rakendatavat meetodit või protsessi, mille tulemus on süsiniku püsiv eemaldamine, süsiniku ajutine eemaldamine süsinikupõllunduse või toodetes süsiniku säilitamise abil või mulla kasvuhoonegaaside heite vähendamine süsinikupõllunduse abil, kui selline süsinikupõllundus vähendab üldiselt mulla süsiniku talletajatest tulenevat süsinikuheidet või suurendab süsiniku eemaldamist biogeensetes süsiniku talletajates;

4) „biogeenne süsiniku talletaja“ – elav biomass, metsavaris, surnud puit, surnud orgaaniline aine, mineraalmullad ja turvasmullad, nagu on loetletud määruse (EL) 2018/841 I lisa B jao punktides a–f;

5) „käitaja“ – füüsiline või juriidiline isik või avaliku sektori üksus, kes viib ellu või kontrollib tegevust või kellele on antud majanduslik otsustusõigus tegevuse tehnilise toimimise üle; süsinikupõllunduse tegevuse korral on käitaja määruse (EL) 2021/2115 artikli 3 punktis 1 määratletud põllumajandustootja, maismaa- või rannikukeskkonnas toimuva tegevuse muu läbiviija, riigisisestes õigusaktides määratletud metsaomanik või -majandaja või pädev avaliku sektori üksus;

6) „käitajarühm“ – juriidiline üksus, kes esindab vähemalt kahte käitajat ja vastutab selle eest, et need käitajad järgivad käesolevat määrust;

7) „tegevusperiood“ – ajavahemik, mille jooksul tegevusega saadakse süsiniku netoeemaldamise kasu või mulla kasvuhoonegaaside heite netovähendamise kasu ja mis määratakse kindlaks kohaldatavas sertifitseerimismetoodikas;

8) „seireperiood“ – ajavahemik, mille vältel käitaja või käitajarühm seirab mulla kasvuhoonegaaside heite vähendamist või süsiniku säilitamist ja mis hõlmab vähemalt seda tegevusperioodi, mis on kindlaks määratud kohaldatavas sertifitseerimismetoodikas;

9) „süsiniku püsiv eemaldamine“ – meetod või protsess, millega tavatingimustes ja asjakohaseid majandamistavasid kasutades kogutakse ja säilitatakse atmosfääris sisalduvat või biogeenset süsinikku mitu sajandit, sealhulgas toodetes püsivalt keemiliselt seotud süsinik, ja mida ei kombineerita süsivesinike tõhustatud tootmisega;

10) „süsinikupõllundus“ – igasugune vähemalt viie aasta pikkuse tegevusperioodi vältel rakendatav meetod või protsess, mis on seotud maismaa- või rannikualade majandamisega ja mille tulemuseks on atmosfääris sisalduva või biogeense süsiniku kogumine või ajutine säilitamine biogeensetes süsiniku talletajates või mulla kasvuhoonegaaside heite vähendamine;

11) „toodetes süsiniku säilitamine“ – meetod või protsess, millega kogutakse ja säilitatakse atmosfääris sisalduvat või biogeenset süsinikku kauakestvates toodetes vähemalt 35 aastat, mis võimaldab teha kohapealset kogutud süsiniku seiret, ning mis on sertifitseeritud;

12) „toodetes püsivalt keemiliselt seotud süsinik“ – süsinik, mis on tootes keemiliselt seotud nii, et ta ei satu atmosfääri toote tavapärase kasutamise korral, sealhulgas tavapärase tegevuse korral, mis toimub pärast toote olelusringi lõppu kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ artikli 12 lõikega 3b;

13) „CO_2 maapõues säilitamine“ – direktiivi 2009/31/EÜ artikli 3 punktis 1 määratletud süsinikdioksiidi geoloogiline säilitamine;

14) „sertifitseerimisasutus“ – akrediteeritud või tunnustatud sõltumatu vastavushindamisasutus, kes on sõlminud sertifitseerimissüsteemiga lepingu sertifitseerimisauditite tegemiseks ja vastavussertifikaatide väljaandmiseks;

15) „sertifitseerimissüsteem“ – organisatsioon, mis tõendab tegevuste ja käitajate vastavust käesolevas määruses sätestatud kvaliteedikriteeriumidele ja sertifitseerimisnormidele;

16) „sertifitseerimisaudit“ – sertifitseerimisasutuse tehtav audit;

17) „taassertifitseerimisaudit“ – audit, mis tehakse sertifitseerimisasutuse väljaantud vastavussertifikaadi uuendamise käigus;

18) „vastavussertifikaat“ – nõuetele vastavuse deklaratsioon, mille on välja andnud sertifitseerimisasutus ning mis tõendab, et tegevus vastab käesolevale määrusele;

19) „süsiniku püsiva eemaldamise ühik“ – üks tonn CO_2, mis on samaväärne sertifitseeritud süsiniku püsiva netoeemaldamise kasuga, mis on saadud süsiniku püsiva eemaldamise tegevuse abil ja mille sertifitseerimissüsteem on registreerinud oma sertifitseerimisregistris või, kui see on kohaldatav, artiklis 12 sätestatud liidu registris;

20) „mulla kasvuhoonegaaside heite vähendamise ühik“ – üks tonn CO_2, mis on samaväärne sertifitseeritud mulla kasvuhoonegaaside heite netovähendamise kasuga, mis on saadud süsinikupõllunduse abil ja mille sertifitseerimissüsteem on registreerinud oma sertifitseerimisregistris või, kui see on kohaldatav, artiklis 12 sätestatud liidu registris;

21) „tagasilendumine“ – CO_2 maapõues säilitamise puhul direktiivi 2009/31/EÜ artikli 3 punktis 5 määratletud leke ning kõigi muude tegevuste puhul tegevuse abil kogutud ja säilitatud süsiniku tahtlik või tahtmatu vabanemine tagasi atmosfääri;

22) „süsinikupõllunduse talletamisühikud“ – üks tonn CO_2, mis on samaväärne sertifitseeritud ajutise süsiniku netoeemaldamise kasuga, mis on saadud süsinikupõllunduse abil ja mille on registreerinud sertifitseerimissüsteem oma sertifitseerimisregistris või, kui see on kohaldatav, artiklis 12 sätestatud liidu registris;

23) „toodetes süsiniku säilitamise ühik“ –üks tonn CO_2, mis on samaväärne sertifitseeritud ajutise süsiniku netoeemaldamise kasuga, mis on saadud süsiniku säilitamise abil tootetegevuses ja mille on registreerinud sertifitseerimissüsteem oma sertifitseerimisregistris või, kui see on kohaldatav, artiklis 12 sätestatud liidu registris.

Artikkel 3

Sertifitseerimiskõlblikkus

Süsiniku eemaldamist ja mulla kasvuhoonegaaside heite vähendamist võib käesoleva määruse alusel sertifitseerida, kui see vastab mõlemale järgmisele tingimusele:

a) see saavutatakse tegevusega, mis vastab artiklites 4–7 sätestatud kvaliteedikriteeriumidele;

b) seda kontrollitakse sõltumatult kooskõlas artikliga 9.

2. PEATÜKK

KVALITEEDIKRITEERIUMID

Artikkel 4

Kvantifitseerimine

1. Süsinikku püsivalt eemaldava tegevuse süsiniku netoeemaldamise kasu kvantifitseeritakse järgmise valemiga:

püsiv süsiniku netoeemaldamise kasu = $CR_{lähteväärtus} - CR_{kokku} - GHG_{seotud} > 0$,

kus:

a) $CR_{lähteväärtus}$ on süsiniku eemaldamise kogus lähteväärtuse kontekstis;

b) CR_{kokku} on tegevuse süsiniku kogueemaldamise kogus;

c) GHG_{seotud} on otsese ja kaudse kasvuhoonegaaside heite suurenemine tegevuse kogu olelusringi jooksul, mis on tingitud sellest tegevusest, sealhulgas maakasutuse kaudsest muutusest, mida arvutatakse kohaldataval juhul kooskõlas protokollidega, mis on sätestatud riiklikke kasvuhoonegaaside inventuure käsitlevates IPCC 2006. aasta suunistes ja nende IPCC 2006. aasta suuniste hilisemates täpsustustes.

2. Süsinikupõllunduse tegevuse süsiniku ajutise netoeemaldamise kasu või mulla kasvuhoonegaaside heite netovähendamise kasu kvantifitseeritakse järgmiste valemitega:

a) süsiniku ajutise netoeemaldamise kasu = $CR_{lähteväärtus} - CR_{kokku} - GHG_{seotud} > 0$,

kus:

i) $CR_{lähteväärtus}$ on süsiniku eemaldamise kogus lähteväärtuse kontekstis;

ii) CR_{kokku} on tegevuse süsiniku kogueemaldamise kogus;

iii) GHG_{seotud} on otsese ja kaudse kasvuhoonegaaside heite suurenemine tegevuse kogu olelusringi jooksul, mis on tingitud sellest tegevusest, sealhulgas maakasutuse kaudsest muutusest, mida arvutatakse kohaldataval juhul kooskõlas protokollidega, mis on sätestatud riiklikke kasvuhoonegaaside inventuure käsitlevates IPCC 2006. aasta suunistes ja nende IPCC 2006. aasta suuniste hilisemates täpsustustes;

b) mulla kasvuhoonegaaside heite netovähendamise kasu = $LSE_{lähteväärtus} - LSE_{kokku} + ASE_{lähteväärtus} - ASE_{kokku}.- GHG_{seotud} > 0$,

kus:

i) $LSE_{lähteväärtus}$ on LULUCFi mulla kasvuhoonegaaside heite kogus lähteväärtuse kontekstis;

ii) LSE_{kokku} on tegevuse kogu LULUCFi mulla kasvuhoonegaaside heite kogus;

iii) $ASE_{lähteväärtus}$ on põllumajandusmulla kasvuhoonegaaside heite kogus lähteväärtuse kontekstis;

iv) ASE_{kokku} on kogu põllumajandusmulla kasvuhoonegaaside heite kogus tegevuse tulemusel;

v) GHG_{seotud} on otsese ja kaudse kasvuhoonegaaside heite suurenemine tegevuse kogu olelusringi jooksul, mis on tingitud sellest tegevusest, sealhulgas maakasutuse kaudsest muutusest, mida arvutatakse kohaldataval juhul kooskõlas protokollidega, mis on sätestatud riiklikke kasvuhoonegaaside inventuure käsitlevates IPCC 2006. aasta suunistes ja nende IPCC 2006. aasta suuniste hilisemates täpsustustes.

Näitajate $CR_{lähteväärtus}$ ja CR_{kokku} osutatud koguste ulatus vastab määruse (EL) 2018/841 kohaldamisalasse kuuluvale kasvuhoonegaaside netoeemaldamisele.

Näitajate $LSE_{lähteväärtus}$ ja LSE_{kokku} osutatud koguste ulatus vastab kasvuhoonegaaside netoheitele, mis tuleneb määruse (EL) 2018/841 I lisa B osa punktides e ja f loetletud biogeensetest süsiniku talletajatest.

Näitajate $ASE_{lähteväärtus}$ ja ASE_{kokku} osutatud koguste ulatus vastab heitele, mis tuleneb IPCC põllumajanduse lähtekategooria alamkategooriast 3D (põllumajandusmuld).

3. Kohaldatavates sertifitseerimismetoodikates on nõutav kõigi lõikes 2 osutatud koguste jaotus kasvuhoonegaaside kaupa.

4. Kui mulla kasvuhoonegaaside heide suureneb sellise tegevuse tagajärjel, mille tulemuseks on süsiniku ajutine eemaldamine süsinikupõllunduse abil, siis see heide kvantifitseeritakse ja seda võetakse arvesse süsiniku netoeemaldamise kasu arvutamisel. Eelkõige kvantifitseeritakse määruse (EL) 2018/841 I lisa B osa punktides e ja f loetletud biogeensetest süsiniku talletajatest tulenev heide osana näitajast CR_{kokku} ja sellest antakse aru näitaja CR_{kokku} osana; IPCC põllumajanduse

lähtekategooria alamkategooriast 3D (põllumajandusmuld) tulenev heide kvantifitseeritakse näitajana GHG_{seotud} ja sellest antakse aru näitajana GHG_{seotud}.

Kui teatav mulla kasvuhoonegaaside heide väheneb sellise tegevuse tagajärjel, mille tulemuseks on süsiniku ajutine eemaldamine süsinikupõllunduse abil, siis see heide kvantifitseeritakse, sellest antakse aru ja seda võetakse arvesse kui mulla kasvuhoonegaaside heite netovähendamise kasu.

Kui tegevuse tagajärjeks on nii süsiniku ajutise netoeemaldamise kasu kui ka mulla kasvuhoonegaaside heite netovähendamise kasu, siis täpsustatakse asjaomases metoodikas normid selle tegevusega seotud otsese ja kaudse kasvuhoonegaaside heite jaotamiseks.

5. Toodetes süsiniku säilitamise tegevuse süsiniku ajutise netoeemaldamise kasu kvantifitseeritakse järgmise valemiga:

süsiniku ajutise netoeemaldamise kasu = $CR_{lähteväärtus} - CR_{kokku} - GHG_{seotud} > 0$,

kus:

a) $CR_{lähteväärtus}$ on süsiniku eemaldamise kogus lähteväärtuse kontekstis;

b) CR_{kokku} on tegevuse süsiniku kogueemaldamise kogus;

c) GHG_{seotud} on otsese ja kaudse kasvuhoonegaaside heite suurenemine tegevuse kogu olelusringi jooksul, mis on tingitud sellest tegevusest, sealhulgas maakasutuse kaudsest muutusest, mida arvutatakse kohaldataval juhul kooskõlas protokollidega, mis on sätestatud riiklikke kasvuhoonegaaside inventuure käsitlevates IPCC 2006. aasta suunistes ja nende IPCC 2006. aasta suuniste hilisemates täpsustustes.

6. Lõigetes 1–5 osutatud kogused tähistatakse miinusmärgiga (–), kui tegemist on kasvuhoonegaaside netoeemaldamisega, ja plussmärgiga (+), kui tegemist on kasvuhoonegaaside netoheitega; neid väljendatakse CO_2 ekvivalenttonnides.

7. Süsiniku püsiv eemaldamine, süsiniku ajutine eemaldamine süsinikupõllunduse või toodetes süsiniku säilitamise abil, mulla kasvuhoonegaaside heite vähendamine ning sellega seotud kasvuhoonegaaside heide kvantifitseeritakse asjakohaselt, konservatiivselt, täpselt, täielikult, järjepidevalt, läbipaistvalt ja võrreldavalt, kooskõlas uusimate kättesaadavate teaduslike tõenditega. Seire põhineb kohapealsete mõõtmiste ning kaugseire või modelleerimise asjakohasel kombineerimisel kooskõlas kohaldatavates sertifitseerimismetoodikates sätestatud normidega.

8. Lõigetes 1, 2 ja 5 osutatud lähteväärtus on võrreldavate meetodite ja protsesside tavapärase toime suhtes sarnastes sotsiaalsetes, majanduslikes, keskkonna-, tehnoloogilistes tingimustes ja normatiivses olukorras väga representatiivne ning võtab arvesse geograafilist konteksti, sealhulgas kohalikke mullastik-klimaatilisi tingimusi ja regulatiivseid tingimusi (edaspidi „standardlähteväärtus“).

9. Standardlähteväärtuse kehtestab komisjon artikli 8 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides sätestatud kohaldatavates sertifitseerimismetoodikates.

Komisjon vaatab standardlähteväärtuse vähemalt iga viie aasta järel läbi ja asjakohasel juhul ajakohastab seda, võttes arvesse muutuvat normatiivset olukorda ja uusimaid kättesaadavaid teaduslikke tõendeid. Ajakohastatud standardlähteväärtust kohaldatakse ainult tegevuse puhul, mille tegevusperiood algab pärast kohaldatava sertifitseerimismetoodika jõustumist.

10. Erandina lõikest 8, kui see on kohaldatavas sertifitseerimismetoodikas asjakohaselt põhjendatud, muu hulgas andmete või piisavate võrreldavate tegevuste puudumisega, kasutab käitaja tegevuse individuaalsel toimel põhinevat lähteväärtust (edaspidi „tegevuspõhine lähteväärtus“).

11. Tegevuspõhiseid lähteväärtuseid ajakohastatakse korrapäraselt iga tegevusperioodi alguses, kui artikli 8 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides sätestatud kohaldatavates sertifitseerimismetoodikates ei ole sätestatud teisiti.

12. **S**üsiniku püsiva eemaldamise, süsinikupõllunduse või toodetes süsiniku säilitamise abil süsiniku ajutise eemaldamise ning mulla kasvuhoonegaaside heite vähendamise kvantifitseerimisel võetakse konservatiivsel viisil ning kooskõlas tunnustatud statistiliste meetoditega arvesse määramatust. Süsiniku eemaldamise ja mulla kasvuhoonegaaside heite vähendamise kvantifitseerimisel esinevast määramatusest tuleb nõuetekohaselt aru anda.

13. Et aidata kvantifitseerida süsiniku ajutist eemaldamist ja mulla kasvuhoonegaaside heite vähendamist, mis on saavutatud süsinikupõllunduse tegevuste abil, kogub käitaja või käitajarühm võimaluse korral andmeid süsiniku eemaldamise ja kasvuhoonegaaside heite kohta, tuginedes 3. määramistasandi metoodikate kasutamisele kooskõlas riiklikke kasvuhoonegaaside inventuure käsitlevate IPCC 2006. aasta suunistega ja nende IPCC 2006. aasta suuniste hilisemate täpsustustega, ning viisil, mis on kooskõlas riiklike kasvuhoonegaaside inventuuridega vastavalt määrusele (EL) 2018/841 ja määruse (EL) 2018/1999 V lisa 3. osale.

Artikkel 5

Täiendavus

1. Tegevus peab olema täiendav. Selleks peab tegevus vastama mõlemale järgmisele kriteeriumile:

a) tegevus kätkeb endas enamat kui on ette nähtud liidu ja liikmesriigi üksikkäitaja tasandi kohustuslike nõuetega;

b) selleks, et tegevus muutuks majanduslikult elujõuliseks, on vaja käesoleva määruse kohast sertifitseerimise stimuleerivat mõju.

2. Kui kasutatakse standardlähteväärtust, loetakse lõikes 1 osutatud täiendavuse nõue täidetuks.

Kui kasutatakse tegevuspõhist lähteväärtust, tõendatakse käesoleva artikli lõikes 1 osutatud täiendavust spetsiaalsete täiendavustestidega kooskõlas kohaldatavate sertifitseerimismeetoditega, mis on sätestatud artikli 8 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides.

Artikkel 6

Säilitamine, seire ja vastutus

1. Käitaja või käitajarühm tõendab, et tegevusega toimub süsiniku püsiv säilitamine või et tegevuse eesmärk on süsiniku pikaajaline säilitamine.

2. Lõike 1 kohaldamisel kehtib käitaja või käitajarühma suhtes järgmine:

a) tema suhtes kohaldatakse seirenorme ja seireperioodi jooksul ilmnevate kindlakstehtud tagasilendumise riskide maandamisenorme;

b) ta vastutab seireperioodil aset leidva tegevuse abil kogutud ja säilitatud süsiniku tagasilendumisega tegelemise eest asjakohaste vastutusmehhanismide kaudu kooskõlas kohaldatavate sertifitseerimismetoodikatega, mis on sätestatud artikli 8 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides.

3. Lõike 2 punktis a osutatud seirenormid on:

a) süsiniku püsiva eemaldamise puhul kooskõlas direktiivi 2009/31/EÜ artiklites 13–16 sätestatud normidega;

b) toodetes püsivalt keemiliselt seotud süsiniku korral kooskõlas direktiivi 2003/87/EÜ artikli 12 lõike 3b kohaselt vastu võetud normidega;

c) süsinikupõllunduse puhul ja süsiniku toodetes säilitamise puhul sätestatud ja asjakohaselt põhjendatud kooskõlas normidega, mis on kehtestatud kohaldatavates sertifitseerimismetoodikates, mis on sätestatud artikli 8 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides.

4. Lõike 2 punktis b osutatud vastutusmehhanismid on:

a) süsiniku püsiva eemaldamise puhul kooskõlas direktiivi 2009/31/EÜ artiklites 17–18 sätestatud normidega;

b) toodetes püsivalt keemiliselt seotud süsiniku puhul kooskõlas direktiivi 2003/87/EÜ artikli 12 lõike 3b kohaselt vastu võetud normidega;

c) süsinikupõllunduse puhul ja süsiniku toodetes säilitamise puhul sätestatud ja asjakohaselt põhjendatud kohaldatavates sertifitseerimismetoodikates, mis on sätestatud artikli 8 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides, ning võivad hõlmata ühiseid puhvreid või eelkindlustusmehhanisme.

5. Süsinikku siduva tegevuse abil seotud ja seejärel säilitatud süsinik loetakse seireperioodi lõpus atmosfääri vabanenuks, välja arvatud juhul, kui seda seireperioodi pikendatakse tegevuse uue sertifitseerimisega või kui süsinik on püsivalt säilitatud vastavalt lõike 3 punktidele a ja b ning lõike 4 punktidele a ja b.

6. Mulla kasvuhoonegaaside heite vähendamise tegevustele kohaldatakse artikli 8 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides sätestatud asjakohaseid seirenorme ja vastutusmehhanisme.

Artikkel 7

Kestlikkus

1. Tegevus ei too kaasa olulist kahju keskkonnale ja võib pakkuda kaasnevaid hüvesid ühe või mitme järgmise kestlikkuseesmärgi seisukohast:

a) kliimamuutuste leevendamine, mis on ulatuslikum artikli 4 lõigete 1 ja 2 kohasest süsiniku netoeemaldamise kasust ja mulla kasvuhoonegaaside heite netovähendamise kasust;

b) kliimamuutustega kohanemine;

c) vee- ja mereressursside kestlik kasutamine ja kaitse;

d) üleminek ringmajandusele, sealhulgas kestlikult hangitud bioressursipõhiste materjalide tõhus kasutamine;

e) saastuse vältimine ja kontroll;

f) elurikkuse ja ökosüsteemide, sealhulgas mulla seisundi kaitse ja taastamine ning maa degradeerumise vältimine.

2. Süsinikupõllunduse tegevus pakub kaasnevaid hüvesid vähemalt lõike 1 punktis f osutatud kestlikkuseesmärgi seisukohast.

3. Käesoleva artikli lõike 1 kohaldamisel peab tegevus vastama kestlikkuse miinimumnõuetele, mis on sätestatud kohaldatavates sertifitseerimismetoodikates, mis on sätestatud artikli 8 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides.

Kestlikkuse miinimumnõuded:

a) võtavad arvesse mõju liidus ja väljaspool liitu ning kohalikke tingimusi;

b) on asjakohasel juhul kooskõlas põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ tehniliste sõelumiskriteeriumidega;

c) edendavad metsa ja põllumajandusliku biomassi tooraine kestlikkust vastavalt direktiivi (EL) 2018/2001 artiklis 29 biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste suhtes sätestatud säästlikkuse ning kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise kriteeriumidele.

4. Kui käitaja või käitajarühm annab aru kaasnevatest hüvedest, mis aitavad kaasa käesoleva artikli lõikes 1 osutatud kestlikkuseesmärkide saavutamisele ja ületavad käesoleva artikli lõikes 3 osutatud kestlikkuse miinimumnõudeid, järgib kõnealune käitaja või käitajarühm kohaldatavaid sertifitseerimismetoodikaid, mis on sätestatud artikli 8 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides. Need sertifitseerimismetoodikad hõlmavad elemente, millega anda võimalikult tugev stiimul luua kaasnevaid hüvesid, mis ületavad kestlikkuse miinimumnõudeid, eriti seoses käesoleva artikli lõike 1 punktis f osutatud eesmärgiga.

Artikkel 8

Sertifitseerimismetoodikad

1. Käitaja või käitajarühm kasutab artiklites 4–7 sätestatud kvaliteedikriteeriumide täitmiseks kohaldatavat sertifitseerimismetoodikat (edaspidi „sertifitseerimismetoodika“).

2. Komisjon võtab kooskõlas artikliga 16 vastu delegeeritud õigusaktid, et täiendada käesolevat määrust, määrates kindlaks sertifitseerimismetoodikad, milles täpsustatakse iga tegevuse puhul I lisas sätestatud elemendid.

Komisjon seab prioriteediks sertifitseerimismetoodikate väljatöötamise selliste tegevuste jaoks, mis on kõige küpsemas arengujärgus, millel on potentsiaal pakkuda suurimaid kaasnevaid hüvesid või mille puhul on nende metoodikate väljatöötamiseks asjakohane liidu õigus juba vastu võetud.

Süsinikupõllunduse tegevuste puhul võtab komisjon prioriteetide seadmisel arvesse, kas asjaomased tegevused aitavad kaasa põllumajandusmaa, metsade ja merekeskkonna kestlikule majandamisele.

Toodetes süsiniku säilitamise puhul seab komisjon prioriteediks sertifitseerimismetoodikad, mis käsitlevad puidupõhiseid ja bioressursipõhiseid ehitustooteid.

3. Lõike 2 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides eristatakse tegevusi, mis on seotud süsiniku püsiva eemaldamisega, süsinikupõllundusega ja toodetes süsiniku säilitamisega, ning lisaks eristatakse tegevusi nende omaduste põhjal.

Sertifitseerimismetoodikatega tuleb:

a) tagada süsiniku eemaldamise ja mulla kasvuhoonegaaside heite vähendamise usaldusväärsus ja läbipaistvus;

b) edendada elurikkuse ja ökosüsteemide kaitset ja taastamist;

c) aidata kaasa toiduga kindlustatuse tagamisele ja maaga spekuleerimise vältimisele;

d) võtta kestlikul viisil arvesse liidu põllumajandustootjate ja metsaomanike ja -majandajate, eriti väikekäitajate konkurentsivõimet;

e) edendada biomassi kestlikkust vastavalt direktiivi (EL) 2018/2001 artiklis 29 biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste suhtes sätestatud säästlikkuse ning kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise kriteeriumidele;

f) tagada kooskõlas direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 3 lõikega 3 biomassi astmelise kasutamise põhimõtte järjepidev kohaldamine liikmesriikide ametiasutuste poolt;

g) tagada, et välditakse mittekestlikku nõudlust biomassi tooraine järele;

h) vähendada käitajate, eelkõige väikekäitajate haldus- ja finantskoormust ning hoida sertifitseerimisprotsess võimalikult lihtne ja kergesti kasutatav;

i) tagada, et tagasilendumise juhtumite käsitlemisel kasutatakse asjakohaseid vastutusmehhanisme, nagu näiteks ühised puhvrid või eelkindlustusmehhanismid ja viimase võimalusena otsene ühikute tühistamine.

4. Lõikes 2 osutatud delegeeritud õigusakte koostades arvestab komisjon järgmisega:

a) asjakohane liidu ja riigisisene õigus;

b) asjakohased liidu, riiklikud ja rahvusvahelised sertifitseerimismetoodikad ja -standardid ning

c) parimad kättesaadavad teaduslikud tõendid.

3. PEATÜKK

SERTIFITSEERIMINE

Artikkel 9

Nõuetele vastavuse sertifitseerimine

1. Et taotleda käesolevale määrusele vastavuse sertifitseerimist, esitab käitaja või käitajarühm sertifitseerimissüsteemile taotluse.

Taotluse vastuvõtmisel esitab käitaja või käitajarühm sertifitseerimisasutusele tegevuskava, mis hõlmab tõendeid artiklite 4–7 järgimise kohta, eeldatavat tegevuse tulemusel saadavat süsiniku netoeemaldamise kasu või mulla kasvuhoonegaaside heite netovähendamise kasu ning seirekava.

Käitajarühmad täpsustavad ka seda, kuidas osutatakse nõustamisteenuseid, eriti kuidas neid osutatakse süsinikupõllundusega tegelevatele väikekäitajatele.

Süsinikupõllunduse tegevuste puhul võivad liikmesriigid anda põllumajandustootjatele nõu määruse (EL) 2021/2115 artiklis 15 osutatud põllumajandusettevõtete nõustamisteenuste raames.

Selleks et edendada asjakohaste süsinikupõllunduse andmebaaside koostalitlusvõimet, võivad liikmesriigid asjakohasel juhul lisada määruse (EL) 2021/2116 artiklis 68 sätestatud põllumajanduslike maatükkide identifitseerimise süsteemi käesoleva määruse II lisas esitatud põhiteabe, muu hulgas süsinikupõllunduse tegevusega seotud majandamistavad, tegevuse algus- ja lõppkuupäeva, vastavussertifikaadi kordumatu numbri või koodi ning sertifitseerimisasutuse ja sertifitseerimissüsteemi nime.

2. Sertifitseerimissüsteem määrab sertifitseerimisasutuse, mis teeb sertifitseerimisauditi, et kontrollida, kas käesoleva artikli lõike 1 kohaselt esitatud teave on täpne ja usaldusväärne, ning kinnitada tegevuse vastavust artiklitele 4–7.

Kui kõnealuse sertifitseerimisauditi tulemusena on kontrollitud käesoleva artikli lõike 1 kohaselt esitatud teabe nõuetele vastavust, annab sertifitseerimisasutus välja sertifitseerimisauditi aruande, mis sisaldab kokkuvõtet, ja annab välja vastavussertifikaadi, mis sisaldab vähemalt II lisas esitatud teavet.

Sertifitseerimissüsteem vaatab sertifitseerimisauditi aruande ja vastavussertifikaadi läbi ning teeb sertifitseerimisauditi aruande täisversiooni või, kui see on vajalik tundliku äriteabe konfidentsiaalsuse säilitamiseks, selle kokkuvõtte ja vastavussertifikaadi üldsusele kättesaadavaks oma sertifitseerimisregistris või artiklis 12 osutatud liidu registris, kui see on loodud (edaspidi: „liidu register“).

3. Vähemalt iga viie aasta järel või sagedamini, kui see on asjaomase tegevuse omadustel põhinevas kohaldatavas sertifitseerimismetoodikas kindlaks määratud, teeb sertifitseerimisasutus taassertifitseerimisauditeid, et kinnitada uuesti tegevuse vastavust artiklitele 4–7 ja kontrollida tegevuse tulemusel saadavat süsiniku netoeemaldamise kasu või mulla kasvuhoonegaaside heite netovähendamise kasu. Kõnealuse taassertifitseerimisauditi tulemusena annab sertifitseerimisasutus välja taassertifitseerimisauditi aruande, mis sisaldab kokkuvõtet, ning annab asjakohasel juhul välja ajakohastatud vastavussertifikaadi.

Sertifitseerimissüsteem vaatab taassertifitseerimisauditi aruande ja ajakohastatud vastavussertifikaadi läbi ning teeb sertifitseerimisauditi aruande täisversiooni või, kui see on vajalik tundliku äriteabe konfidentsiaalsuse säilitamiseks, selle kokkuvõtte ja ajakohastatud vastavussertifikaadi üldsusele kättesaadavaks oma sertifitseerimisregistris või liidu registris, kui see on loodud.

Sertifitseerimissüsteemi sertifitseerimisregister või liidu register, kui see on loodud, annab sertifitseeritud ühikuid välja taassertifitseerimisauditi tulemusel ajakohastatud vastavussertifikaadi alusel.

4. Käitaja või käitajarühm toetab sertifitseerimisasutust sertifitseerimisauditi ja taassertifitseerimisauditi ajal, eelkõige andes juurdepääsu tegevuse asukohtadele ning esitades kõik selle sertifitseerimisasutuse nõutavad andmed ja dokumendid.

5. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, et sätestada käesoleva artikli lõikes 1 osutatud tegevuskava ja seirekava ning käesoleva artikli lõigetes 2 ja 3 osutatud sertifitseerimisauditi ja taassertifitseerimisauditi aruannete struktuur, vorm ja tehnilised üksikasjad. Need rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artiklis 17 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 10

Sertifitseerimisasutused

1. Sertifitseerimissüsteemide määratud sertifitseerimisasutused akrediteerib riiklik akrediteerimisasutus vastavalt määrusele (EÜ) nr 765/2008 või neid tunnustab riiklik pädev asutus, kes on pädev hõlmama käesoleva määruse kohaldamisala või sertifitseerimissüsteemi konkreetset kohaldamisala.

2. Sertifitseerimisasutused:

a) on pädevad tegema sertifitseerimis- ja taassertifitseerimisauditeid;

b) on käitajast või käitajarühmast õiguslikult ja rahaliselt sõltumatud ning

c) viivad käesoleva määruse alusel nõutavaid tegevusi läbi avalikes huvides.

3. Lõike 2 punkti b kohaldamisel ei tohi sertifitseerimisasutused ega ükski nende osa:

a) olla käitaja või käitajarühm, käitaja või käitajarühma omanik või käitaja või käitajarühma omandis;

b) omada käitaja või käitajarühmaga suhteid, mis võiksid mõjutada nende sõltumatust ja erapooletust.

4. Liikmesriigid teevad sertifitseerimisasutuste tegevuse üle järelevalvet.

Sertifitseerimisasutused esitavad riikide pädevate asutuste taotlusel kogu asjakohase teabe, mida on vaja nende tegevuse järelevalveks, sealhulgas sertifitseerimis- ja taassertifitseerimisauditite kuupäeva, kellaaja ja koha.

Kui liikmesriigid avastavad nõuetele mittevastavusi, teavitavad nad sellest viivitamata sertifitseerimisasutust ja asjaomast sertifitseerimissüsteemi.

Teave nõuetele mittevastavuse kohta avaldatakse sertifitseerimisregistris või liidu registris, kui see on loodud.

4. PEATÜKK

SERTIFITSEERIMISSÜSTEEMID

Artikkel 11

Sertifitseerimissüsteemide toimimine

1. Et tõendada vastavust käesolevale määrusele, osaleb käitaja või käitajarühm sertifitseerimissüsteemis, mida komisjon on tunnustanud vastavalt artiklile 13.

2. Sertifitseerimissüsteemid toimivad usaldusväärsete ja läbipaistvate normide ja menetluste alusel iseseisvalt, eelkõige mis puudutab sisejuhtimist ja -seiret, kaebuste ja edasikaebamise menetlemist, sidusrühmadega konsulteerimist, teabe läbipaistvust ja avaldamist, sertifitseerimisasutuste määramist ja koolitust, nõuetele mittevastavustega tegelemist ning sertifitseerimisregistrite arendamist ja haldamist.

Sertifitseerimissüsteemid kehtestavad läbipaistvad tasud ja teevad neid tasusid käsitleva teabe käitajatele kergesti kättesaadavaks, sealhulgas avaldades need oma veebisaidil.

Sertifitseerimissüsteemid kehtestavad kergesti kättesaadavad kaebuste esitamise ja edasikaebamise menetlused. Kõnealuseid menetlusi käsitlev teave tehakse üldsusele kättesaadavaks sertifitseerimisregistris ja liidu registris, kui see on loodud.

3. Sertifitseerimissüsteemid kontrollivad, kas teavet ja andmeid, mille käitaja või käitajarühm on esitanud artikli 9 kohaseks nõuetele vastavuse sertifitseerimiseks, auditeeriti sõltumatult ning kas nõuetele vastavuse sertifitseerimine, kaasa arvatud taassertifitseerimisauditi aruannete koostamine teostati täpsel, usaldusväärsel ja kulutõhusal viisil.

4. Sertifitseerimissüsteemid avaldavad vähemalt korra aastas määratud sertifitseerimisasutuste loetelu, milles on iga sertifitseerimisasutuse kohta märgitud, milline riiklik akrediteerimisasutus on selle akrediteerinud või milline riiklik pädev asutus on seda tunnustanud ja milline riiklik pädev asutus teeb selle üle seiret, oma sertifitseerimisregistrites või liidu registris, kui see on loodud.

5. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, milles sätestatakse käesoleva artikli lõigete 2, 3 ja 4 kohaldamiseks vajalik struktuur, vorm, tehnilised üksikasjad ja menetlus, mida kohaldatakse kõigi komisjoni poolt tunnustatud sertifitseerimissüsteemide suhtes. Need rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artiklis 17 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 12

Süsiniku püsiva eemaldamise, süsinikupõllunduse ja toodetes süsiniku säilitamise liidu register ning sertifitseerimisregistrid

1. Komisjon loob hiljemalt 27. detsembriks 2028 süsiniku püsiva eemaldamise, süsinikupõllunduse ja toodetes süsiniku säilitamise liidu registri ning seejärel peab seda nõuetekohaselt, et teha juurdepääsetaval viisil üldsusele kättesaadavaks sertifitseerimisprotsessiga seotud teave, mis sisaldab vähemalt III lisas esitatud teavet.

Liidu registri loomisel võtab komisjon arvesse direktiivi 2003/87/EÜ artikli 30 lõike 5 punktis a ja määruse (EL) 2018/841 artikli 17 lõikes 3 osutatud aruandeid.

Liidu register kasutab automaatseid süsteeme, sealhulgas elektroonilisi vorme, et teha turvalisel viisil üldsusele kättesaadavaks sertifitseerimisprotsessiga seotud teave, sealhulgas vastavussertifikaadid ja ajakohastatud vastavussertifikaadid, et võimaldada sertifitseeritud ühikute koguse jälgimist ja vältida topeltarvestust.

Liidu registri toimimist rahastatakse kasutajate makstavatest iga-aastastest kindlaksmääratud tasudest. Kõnealused tasud peavad olema proportsionaalsed liidu registri kasutamisega ja piisavad, et katta liidu registri loomise kulud ja iga-aastased tegevuskulud, näiteks personalikulud või IT-vahenditega seotud kulud.

Sellistest tasudest saadud vahendeid käsitatakse määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 21 lõike 5 kohaldamisel sihtotstarbelise välistuluna. Kõnealune tulu katab eelkõige IT-vahendite, -teenuste ja -turbe, sealhulgas käitamise ja litsentsimissüsteemide kulud ning liidu registri haldamisega tegeleva personali kulud.

2. Komisjon võtab kooskõlas artikliga 16 vastu delegeeritud õigusaktid, et täiendada käesolevat artiklit, milles sätestatakse liidu registrit käsitlevad vajalikud nõuded, sealhulgas normid sertifitseeritud ühikutega kauplemise üle piisava järelevalve tagamiseks, ning tegurid, mida tuleb arvesse võtta käesoleva artikli lõikes 1 osutatud tasude suuruse kindlaksmääramisel ja nende sissenõudmisel.

Igas kohaldamise kalendriaastale eelneva aasta viimases kvartalis võtab komisjon vastu ühe või mitu rakendusakti, et kehtestada asjaomasel kalendriaastal kohaldatavad käesoleva artikli lõikes 1 osutatud kasutajatasude individuaalsed summad või neid muuta.

3. Kuni liidu registri loomiseni loob sertifitseerimissüsteem avaliku sertifitseerimisregistri ja peab seda nõuetekohaselt, et teha turvalisel viisil üldsusele kättesaadavaks sertifitseerimisprotsessiga seotud teave, sealhulgas vastavussertifikaadid ja ajakohastatud vastavussertifikaadid, ja mis sisaldab vähemalt III lisas esitatud teavet, et võimaldada artikli 9 kohaselt sertifitseeritud ühikute koguse jälgimist.

Sertifitseerimisregister kasutab automaatseid süsteeme, sealhulgas elektroonilisi vorme, ja see on koostalitlusvõimeline teiste tunnustatud sertifitseerimissüsteemide registritega, et vältida topeltarvestust.

Komisjon võtab vastu rakendusaktid, milles sätestatakse sertifitseerimisregistrite ning sertifitseeritud ühikute registreerimise, valdamise või kasutamise struktuur, vorm ja tehnilised üksikasjad, kaasa arvatud need, millele on osutatud käesolevas lõikes. Need rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artiklis 17 osutatud kontrollimenetlusega.

4. Sertifitseerimisregistrid või liidu register, kui see on loodud, annavad sertifitseeritud ühikud välja alles pärast seda, kui on saadud süsiniku netoeemaldamise kasu või mulla kasvuhoonegaaside heite netovähendamise kasu, tuginedes taassertifitseerimisauditi tulemusel välja antud kehtivale vastavussertifikaadile.

Sertifitseeritud ühikut ei anta välja rohkem kui üks kord ning seda ei või kasutada ühelgi ajahetkel rohkem kui üks füüsiline või juriidiline isik.

Süsiniku püsiva eemaldamise ühikud, süsinikupõllunduse talletamisühikud, toodetes süsiniku säilitamise ühikud ja mulla kasvuhoonegaaside heite vähendamise ühikud jäävad üksteisest eraldiseisvaks.

5. Süsinikupõllunduse talletamisühikud ja toodetes süsiniku säilitamise ühikud kaotavad kehtivuse asjaomase tegevuse seireperioodi lõpus ning need jäetakse välja sertifitseerimisregistrist või liidu registrist, kui see on loodud, välja arvatud juhul, kui seotud süsiniku pikaajaline säilitamine on tõendatud jätkuva seirega, mis toimub kooskõlas kohaldatavas sertifitseerimismetoodikas sätestatud normidega.

Artikkel 13

Sertifitseerimissüsteemide tunnustamine

1. Käitaja või käitajarühm võib käesolevale määrusele vastavuse tõendamiseks kasutada vaid komisjoni otsusega tunnustatud sertifitseerimissüsteemi. Komisjoni otsus kehtib kuni viis aastat ja see tehakse üldsusele kättesaadavaks liidu registris.

2. Liikmesriik teavitab komisjoni avalik-õigusliku sertifitseerimissüsteemi tunnustamise taotlusest.

Eraõigusliku sertifitseerimissüsteemi esindaja teavitab komisjoni eraõigusliku sertifitseerimissüsteemi tunnustamise taotlusest.

3. Komisjon võib pärast asjakohast konsulteerimist sertifitseerimissüsteemiga käesoleva artikli lõike 1 kohase kõnealuse süsteemi tunnustamise otsuse kehtetuks tunnistada, kui sertifitseerimissüsteem ei rakenda artikli 11 lõikes 5 osutatud rakendusaktides sätestatud norme.

Kui liikmesriik või mõni muu huvitatud osaline väljendab igakülgselt põhjendatud kahtlust, et sertifitseerimissüsteem ei toimi kooskõlas artikli 11 lõikes 5 osutatud rakendusaktides sätestatud normidega, mis on käesoleva artikli lõike 1 kohaste otsuste aluseks, siis komisjon uurib seda küsimust ning võtab asjakohased meetmed, sealhulgas asjaomase otsuse kehtetuks tunnistamine.

4. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, milles sätestatakse käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 osutatud tunnustamis- ja teavitamisprotsesside struktuur, vorm ja tehnilised üksikasjad. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artiklis 17 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 14

Aruandlusnõuded

1. Iga komisjoni tunnustatud sertifitseerimissüsteem, mis on toiminud vähemalt 12 kuud, esitab komisjonile igal aastal hiljemalt 30. aprillil aastaaruande, mis käsitleb süsteemi tegevust eelmisel kalendriaastal ning hõlmab kõigi pettusejuhtumite ja nendega seotud heastamismeetmete kirjeldust.

Komisjon teeb esimeses lõigus osutatud aruanded üldsusele kättesaadavaks täisversioonis või, kui see on vajalik tundliku äriteabe konfidentsiaalsuse säilitamiseks, siis kokkuvõtlikul kujul.

2. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, milles sätestatakse käesoleva artikli lõikes 1 osutatud aruannete struktuur, vorm ja tehnilised üksikasjad. Need rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artiklis 17 osutatud kontrollimenetlusega.

5. PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

Artikkel 15

Lisade muutmine

1. Komisjonil on kooskõlas artikliga 16 õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte I lisa muutmiseks, et kohandada seda uute ja kujunemisjärgus tegevusliikidega ning tehnoloogia ja teaduse arenguga.

2. Komisjonil on kooskõlas artikliga 16 õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte II lisa muutmiseks, et kohandada seda tehnoloogia arengule.

Artikkel 16

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.

2. Artiklites 8, 12 ja 15 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile määramata ajaks alates 26. detsembrist 2024.

3. Euroopa Parlament või nõukogu võivad artiklites 8, 12 ja 15 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtteid järgides iga liikmesriigi määratud ekspertidega.

5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

6. Artikli 8, 12 või 15 alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktid jõustuvad üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud nende suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 17

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab kliimamuutuste komitee, mis on loodud määruse (EL) 2018/1999 artikli 44 lõike 1 punkti a alusel. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.

2. Käesolevale artiklile viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Artikkel 18

Läbivaatamine

1. Käesolev määrus vaadatakse korrapäraselt läbi kõigis aspektides, võttes arvesse:

a) liidu õigusega seotud asjakohaseid arenguid, sealhulgas määruse kooskõla määrustega (EL) 2018/841, (EL) 2018/842 ja (EL) 2021/1119 ning direktiividega 2003/87/EÜ ja (EL) 2018/2001;

b) ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ja Pariisi kokkuleppega seotud asjakohaseid arenguid, sealhulgas kõnealuse kokkuleppe artikli 6 rakendamisega seotud norme ja suuniseid;

c) tehnoloogia ja teaduse arengut, parimaid tavasid ja turuarenguid süsiniku eemaldamise valdkonnas;

d) kolmandates riikides süsiniku püsiva säilitamise potentsiaali sõltuvalt määruse (EL) 2024/1735 III peatükis osutatud rahvusvaheliste lepingute olemasolust, nähes samal ajal ette direktiivis 2009/31/EÜ sätestatud tingimustega samaväärsed tingimused, tagamaks et kogutud CO_2 säilitamine maapõues on püsivalt turvaline ja keskkonnaohutu;

e) mõju, mida avaldab keskkonnale käesoleva määruse kohaldamisest tulenev biomassi suurem kasutamine, sealhulgas mõju maa degradeerumisele ja ökosüsteemide taastamisele;

f) mõju liidu toiduga kindlustatusele ja maaga spekuleerimisele ning

g) sertifitseerimisprotsessi kulu.

2. Hiljemalt 27. detsembriks 2027 ning seejärel kuue kuu jooksul pärast iga Pariisi kokkuleppe artikli 14 alusel kokku lepitud ülemaailmse kokkuvõtte tulemusi esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule käesoleva määruse kohaldamise kohta aruande.

3. Komisjon vaatab 31. juuliks 2026 läbi käesoleva määruse kohaldamise IPCC põllumajanduse lähtekategooria alamkategooria 3A (soolesisene fermentatsioon) ja alamkategooria 3.B (sõnnikukäitlus) heite vähendamise suhtes, nagu on kindlaks määratud vastavalt määrusele (EL) 2018/1999 ja selle määruse kohaselt vastu võetud rakendusaktidele, võttes arvesse alternatiivkulusid, õigusraamistiku arengut, negatiivset mõju, mis toob kaasa kasvuhoonegaaside heite suurenemise, ja liidu 2040. aasta kliimaeesmärki, nagu on kavandatud kooskõlas määruse (EL) 2021/1119 artikli 4 lõikega 3, ning esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande. Kõnealune aruanne põhineb muu hulgas katselisel sertifitseerimismetoodikal tegevuste jaoks, millega vähendatakse soolesisesest fermentatsioonist ja sõnnikukäitlusest tulenevat põllumajanduslikku heidet.

Asjakohasel juhul esitab komisjon koos aruandega seadusandliku ettepaneku käesoleva määrusega hõlmatud tegevuste ulatuse laiendamiseks IPCC põllumajanduse lähtekategooria alamkategooria 3.A (soolesisene fermentatsioon) ja alamkategooria 3.B (sõnnikukäitlus) heite vähendamisele, nagu on kindlaks määratud vastavalt määrusele (EL) 2018/1999).

4. Komisjon hindab hiljemalt 31. juulil 2026 vajadust täiendavate nõuete järele, et viia käesolev määrus kooskõlla Pariisi kokkuleppe artikliga 6 ja parimate tavadega, sealhulgas vastavad kohandused, asukohariigist osalise poolne loa andmine ja metoodikad. Selle hindamise käigus vaatab komisjon läbi sertifitseeritud ühikute kasutamise selleks, et kompenseerida heidet, mis on tekitatud väljaspool liidu riiklikult kindlaksmääratud panust ja liidu kliimaeesmärke. Sellele hinnangule lisatakse asjakohasel juhul seadusandlik ettepanek.

Artikkel 19

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Strasbourg, 27. november 2024

Euroopa Parlamendi nimel	*Nõukogu nimel*
eesistuja	*eesistuja*
R. METSOLA	BÓKA J.

I LISA

Artiklis 8 osutatud sertifitseerimismetoodikate elemendid

Artikli 8 kohaste delegeeritud õigusaktide vastuvõtmisel lisab komisjon sertifitseerimismetoodikatele järgmised elemendid, võttes arvesse iga tegevuse eripära:

a) tegevuse liik ning hõlmatud meetodite ja protsesside kirjeldus, sealhulgas tegevusperiood ja seireperiood;

b) normid, mille alusel tehakse kindlaks kõik süsiniku sidujad ja kasvuhoonegaaside heite allikad artikli 4 lõigete 1, 2 ja 5 tähenduses;

c) normid, mille alusel arvutatakse lähteväärtus, millele on osutatud artikli 4 lõike 1 punktis a, artikli 4 lõike 2 punkti a alapunktis i, artikli 4 lõike 2 punkti b alapunktides i ja iii või artikli 4 lõike 5 punktis a;

d) normid, mille alusel arvutatakse süsiniku kogueemaldamine, millele on osutatud artikli 4 lõike 1 punktis b, artikli 4 lõike 2 punkti a alapunktis ii või artikli 4 lõike 5 punktis b;

e) normid, mille alusel arvutatakse LULUCFi mulla kasvuhoonegaaside heide, millele on osutatud artikli 4 lõike 2 punkti b alapunktis ii;

f) normid, mille alusel arvutatakse põllumajandusmulla kasvuhoonegaaside heide, millele on osutatud artikli 4 lõike 2 punkti b alapunktis iv;

g) normid, mille alusel arvutatakse GHG_{seotud} heide, millele on osutatud artikli 4 lõike 1 punktis c, artikli 4 lõike 2 punkti a alapunktis iii, artikli 4 lõike 2 punkti b alapunktis v või artikli 4 lõike 5 punktis c;

h) normid, mille alusel ajakohastatakse standardlähteväärtused, millele on osutatud artikli 4 lõikes 9, ja tegevuspõhine lähteväärtus, millele on osutatud artikli 4 lõikes 11;

i) normid, mille alusel võetakse arvesse määramatust konservatiivsel viisil süsiniku püsiva eemaldamise, süsinikupõllunduse ja toodetes süsiniku säilitamise abil süsiniku ajutise eemaldamise ning mulla kasvuhoonegaaside heite vähendamise kvantifitseerimisel, millele on osutatud artikli 4 lõikes 12;

j) normid, mille alusel tehakse spetsiaalsed täiendavustestid, millele on osutatud artikli 5 lõikes 2;

k) seirenormid ja kindlakstehtud tagasilendumise riskide maandamise normid, millele on osutatud artikli 6 lõike 2 punktis a;

l) normid, mis käsitlevad artikli 6 lõike 2 punktis b ja artikli 6 lõikes 4 osutatud asjakohaseid vastutusmehhanisme, kaasa arvatud normid, mis käsitlevad vastutusmehhanismide mittetoimimise riski;

m) normid, mis käsitlevad artikli 6 lõikes 5 osutatud nõude rakendamist;

n) normid, mis käsitlevad artikli 6 lõikes 6 osutatud mulla kasvuhoonegaaside heite vähendamise seiret;

o) normid, mis käsitlevad artikli 7 lõikes 3 osutatud kestlikkuse miinimumnõudeid;

p) normid, mille alusel seiratakse artikli 7 lõikes 4 osutatud kaasnevaid hüvesid ja esitatakse nende kohta aruandeid.

II LISA

Artiklis 9 osutatud vastavussertifikaadis esitatav miinimumteave

Vastavussertifikaat sisaldab järgmist miinimumteavet:

a) tegevuse nimetus ja liik, sealhulgas meetodid ja protsessid, ning käitaja või käitajarühma nimi ja kontaktandmed;

b) tegevuse asukoht, sealhulgas tegevuse piiride geograafiliselt täpne asukoht, järgides liikmesriigile kehtivaid kaardistamise mõõtkava nõudeid 1:5 000;

c) tegevusperioodi kestus, sealhulgas algus- ja lõppkuupäev;

d) sertifitseerimissüsteemi nimetus;

e) sertifitseerimisasutuse nimi, aadress ja logo;

f) vastavussertifikaadi kordumatu number või kood;

g) vastavussertifikaadi väljaandmise koht ja kuupäev ning kehtivuse periood;

h) viide artiklis 8 osutatud kohaldatavale sertifitseerimismetoodikale;

i) artikli 4 lõikes 1 osutatud süsiniku püsiva netoeemaldamise kasu, artikli 4 lõike 2 punktis a osutatud süsiniku ajutise netoeemaldamise kasu, artikli 4 lõike 2 punktis b osutatud mulla kasvuhoonegaaside heite netovähendamise kasu või artikli 4 lõikes 5 osutatud süsiniku ajutise netoeemaldamise kasu;

j) süsiniku eemaldamine lähteväärtuse kontekstis, millele on osutatud artikli 4 lõike 1 punktis a, artikli 4 lõike 2 punkti a alapunktis i või artikli 4 lõike 5 punktis a, või mulla kasvuhoonegaaside heide lähteväärtuse kontekstis, millele on osutatud artikli 4 lõike 2 punkti b alapunktides i ja iii;

k) süsiniku kogueemaldamine, millele on osutatud artikli 4 lõike 1 punktis b, artikli 4 lõike 2 punkti a alapunktis ii või artikli 4 lõike 5 punktis b, või kogu mulla kasvuhoonegaaside heide, millele on osutatud artikli 4 lõike 2 punkti b alapunktides ii ja iv;

l) otsese ja kaudse GHG_{seotud} heite suurenemine, millele on osutatud artikli 4 lõike 1 punktis c, artikli 4 lõike 2 punkti a alapunktis iii, artikli 4 lõike 2 punkti b alapunktis v ja artikli 4 lõike 5 punktis c;

m) punktides j, k ja l osutatud teabega seoses jaotus gaaside, allikate ning süsinikusidujate ja -varude kaupa;

n) tegevuse seireperioodi kestus;

o) kasutatud biomassi kogus ja tõendid selle vastavuse kohta artikli 7 lõikes 3 osutatud kestlikkuse miinimumnõuetele;

p) võimalikud kestlikkusega seotud kaasnevad hüved, millele on osutatud artiklis 7;

q) süsinikupõllunduse osas kaasnevad hüved, millele on osutatud artikli 7 lõikes 2;

r) viide mõnele muule rahvusvahelisele või riiklikule sertifitseerimisele, sealhulgas vastavussertifikaadi kordumatu number või kood;

s) vastutusmehhanismi liik, tegevuse panus sellesse mehhanismi ning vastutav füüsiline või juriidiline isik;

t) sertifitseeritud ühikute kogus ja kehtivus;

u) süsiniku eemaldamise ja mulla kasvuhoonegaaside heite vähendamise kvantifitseerimisel esinev määramatus vastavalt artikli 4 lõikele 12.

III LISA

Artiklis 12 osutatud liidu registris ja sertifitseerimisregistrites sisalduv miinimumteave

Liidu register ja sertifitseerimisregistrid sisaldavad iga tegevuse ja iga sertifitseeritud ühiku kohta järgmist miinimumteavet:

a) tegevuse nimetus ja liik ning käitaja või käitajarühma nimi ja kontaktandmed;

b) tegevuse asukoht, sealhulgas tegevuse piiride geograafiliselt täpne asukoht, järgides liikmesriigile kehtivaid kaardistamise mõõtkava nõudeid 1:5 000;

c) tegevusperioodi kestus, kaasa arvatud algus- ja lõppkuupäev;

d) sertifitseerimissüsteemi nimetus, selle süsteemi tunnustamist käsitlev komisjoni otsus, millele on osutatud artiklis 13, sertifitseerimissüsteemi normid ja menetlused, artiklis 11 osutatud määratud sertifitseerimisasutuste loetelu ning artiklis 14 osutatud aastaaruanded;

e) viide artiklis 8 osutatud kohaldatavale sertifitseerimismetoodikale;

f) artikli 4 lõikes 1 osutatud süsiniku püsiva netoeemaldamise kasu, artikli 4 lõike 2 punktis a osutatud süsiniku ajutise netoeemaldamise kasu, artikli 4 lõike 2 punktis b osutatud mulla kasvuhoonegaaside heite netovähendamise kasu või artikli 4 lõikes 5 osutatud süsiniku ajutise netoeemaldamise kasu;

g) võimalikud kestlikkusega seotud kaasnevad hüved, millele on osutatud artiklis 7;

h) sertifitseerimise hetkeseis, sealhulgas artiklis 9 osutatud vastavussertifikaadid ning sertifitseerimis- ja taassertifitseerimisauditite aruanded; sertifitseeritud ühikute kogus ja staatus (näiteks, kas nad on välja antud, kasutuselt kõrvaldatud, aegunud, tühistatud või puhvrisse määratud) ning sertifitseeritud ühikute lõppkasutus ja üksus, kes kasutab sertifitseeritud ühikuid.